

Liune uutuus

– nyt vain katto on rajana!

Vakiona
ovikorkeus
2300 mm

Tutustu lisää
www.liune.fi

Integroitu Liune-liukuovi sopii vaativalle sisustajalle, joka arvostaa tilojen muunneltavuutta ja kodin monipuolista käyttöastetta.

LIUNE on enemmän kuin pelkkä ovi. Liune on kaunis ja tyylikäs sisustuskokonaisuus. Se on helppo suunnitteluvaiheessa ja Liune malleja on useita, jolloin jokaisen tyyliin löytyy sopiva vaihtoehto. Ja jos ei löydy me valmistamme sen sinulle kohteen mukaan.

Vakiona on nyt ovikorkeus 2300 mm. Ovi on valkoinen maalattu massiivinen mdf ovi, jossa on kaunis jyrskyttävä ovenmittainen yksityiskohta. Oviaukot ovat kynnyksettömiä ja upotetuilla vetimillä

Liune väliovi liukuu kokonaan rakenteen sisään. Ovet liikkuvat kevyesti ja ovat erittäin turvallisia asennus ja käyttövaiheessa. Oven voi vaihtaa helposti jälkikäteenkin sisustustrendien muuttuessa.

Liune soveltuu niin uudis-, kuin korjausrakentamiseksi. Liune on kotimainen tuote, patentoitu EU:ssa ja kehitetty Suomen standardien mukaan.

Aulis Lundell Oy

Puh 020 7341 400 | etunimi.sukunimi@aulislundell.fi
liune@aulislundell.fi | www.liune.fi | www.aulislundell.fi

LIUNE™

SAFA uudistuu

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn ylintä valtaa käyttää 31-jäseninen liittovaltuusto. Liittovaltuustovaalit käytiin nyt syksyllä 2015 ensimmäistä kertaa täysin sähköisesti.

Arkkitehtikansa on puhunut. Liittovaltuustossa on kaudella 2016–2018 sopivasti kokemusta ja riemastuttavan paljon uusia jäseniä. Verrattuna viime vuosien kokoonpanoon liittovaltuuston jäsenistä lähes puolet eli 17 on uusia. Vaalituloksen perusteella SAFAA leimaa tulevinä vuosina erityisesti nuorten naisten läpimurto sekä kestävä rakentamisen tahto. Tervetuloa päätöksentekoon, te uudet valtuutetut **Riikka Kuittinen** – äänikuningatar Oulusta –, **Inari Virkkala**, **Mikko Nurminen**, **Ulla Seppä**, **Helena Hirviniemi**, **Hanna Pikkarainen**, **Emmi Keskisarja**, **Anne Jarva**, **Tuomas Siitonen**, **Simon le Roux**, **Roy Mänttari**, **Tuomo Sirkiä**, **Kirsti Sívén**, **Anneli Lyytikä**, **Harri Hagan**, **Mirjam Hyvönen** ja **Linda Wiksten**.

Vertailulukujen perusteella liittovaltuuston kärkiehdokkaita olivat kuitenkin SAFAn kunnioitetut Grand Old Man **Osmo Lappo** HESA-SAFasta ja Grand Old Lady **Tuire Kujala** VATA-SAFasta. Onnea, kiitos ja kumarrus teille!

Vakiintuneiden ala- ja paikallisosastojen HESA-SAFAn, VATA-SAFAn, EKO-SAFAn ja YAPA-SAFAn lisäksi edustajansa saivat omilla agendoillaan vaaleihin suunnistaneet uudet ryhmittymät: Arkkitehdit kestävä rakentamisen puolesta, Pro Kiljava ja ehdokaslista Suomen pohjalta syntynyt MÄÄ-Moniääninen SAFA. Ne saivat yhteensä lähes kolmanneksen paikoista eli yhdeksän paikkaa. Ryhmien kasvanut määrä saa aikaan uudenlaista vipinää, toki myös haasteita, kun vaalivaliokunta käy työhönsä ja etsii ehdokkaat SAFAn muihin toimielimiin.

Liittovaltuuston työskentelyyn osallistuneena on ilolla todettava, että ehdokkuus ja jäsenyys kiinnostavat edelleen monipuolisesti arkkitehtiorkesterin taitavia, omalla sarallaan tunnustettuja soittajia. Sivusakatsojia tai katsomosta huutelijoita ei SAFAssa ole. Otammekin tyytyväisinä uuden liittovaltuuston voimavarat käyttöön yhteistä tulevaisuutta rakentamaan.

Uusi liittovaltuusto saa ensimmäisessä kokouksessaan joulukuussa käsiteltäväkseen liiton strategian päivityksen. Uusi kokoonpano pääsee näin tuoreeltaan keskustelemaan ja linjaamaan SAFAn tulevaisuutta. Suomi kaupungistuu ja ikääntyy, digitalisaatioon panostetaan, maankäyttö- ja rakennuslain yksityiskohdat muuttuvat vauhdilla, ja rakennuskanta sekä rappeutuu että uudistuu. Arkkitehtien tulee entistä avoimemmin ja tehokkaammin olla mukana ohjaamassa yhteiskuntaa sekä rakennus- ja kiinteistöalan kehitystä kulttuurisesti ja ekologisesti kestävämpään suuntaan.

Liittovaltuusto nimittää hallituksen ja sille puheenjohtajan. Tärkeää on, että hallitus on hyvä yhdistelmä erilaisia ihmisiä. Tarvitaan arkkitehtiosaamisen eri näkökulmia, keskeisten sidosryhmien odotusten aistimista, epäilevää ja analyttistä mieltä, sitoutumista, rohkeutta, aitoa ymmärrystä yhteiskunnan kehityksestä sekä tulevaisuuteen suuntautuvaa katsetta.

Leena Rossi

SAFAn puheenjohtaja

Stay On Top With Us Stockholm Furniture & Light Fair 9-13 February 2016

stockholmfurniturefair.com
northernlightfair.com
stockholmdesignweek.com

It's a fact – when we interact with people with similar minds and dreams they become valuable not only to our senses but to our business. Be one of the first to capture the essence of new trends at the world's largest meeting place for Scandinavian design. Just outside the beautiful city of Stockholm over 700 unique design companies have made it possible for you to see their work. Be inspired, by the most exciting lecturers among the established and the up and

coming within the business at the Stockholm Design Talks. Or get your kick out of the unique inspirational exhibitions. It's a perfect venue for creating opportunities to establish new and inspiring contacts, which will be beneficial to both parties. Stay on top – visit a fair with a Scandinavian flair.

While here – Stockholm Design Week is also up and running in the city during the same week as the Stockholm Furniture & Light Fair.

**Stockholm
Furniture
Fair®**

**Stockholm
Design
Week®**

**Northern
Light
Fair™**

Stockholmsmässan

Ilmestyy: vko 47 | 12 numeroa vuodessa
67. vuosikerta | ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti

Julkaisija:

Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFa
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448 | fax 09 5844 4222
au@safa.fi | http://au.safa.fi

Päätoimittaja:

Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 09 5844 4224

Toimitussihteeri:

Anne Haatainen
au@safa.fi | puh. 040 169 2213
Ulkoasu: Anne Haatainen
Avustaja: Riina Behl

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:

TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jäsenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:

Jarmo Valtonen, Media Bookers
puh. 050 60 330, 010 504 2902
Ratakuja 1 LT 1, 01300 Vantaa
jarmo.valtonen@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat: http://au.safa.fi

Paino: Vammalan Kirjapaino Oy

Ilmestymisajat:

Nro	Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
11/2015	26.10.	18.11.
12/2015	23.11.	18.12.

(Toimitettava aineisto viikkoa aikaisemmin.)

Kansikuva:

Kangasala-talo, Kangasala, vuosi 2015,
Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen
Oy. Kuva Tuomas Uusheimo. Kohde oli yksi
vuoden 2015 Arkkitehtuurin Finlandia
-palkintoehdokkaista.

3 PÄÄKIRJOITUS SAFa uudistuu Leena Rossi

6 HAASTATTELU Tunnelmia Arkadianmäeltä Saija Hollmén

10 AMMATTITIETOA Kolmiulotteisen kiinteistön uudet vaatimukset Paavo Häikiö

12 TAPAHTUMAT

12 Tiivistäen kestäväksi? Mikko Mälkki

14 Arvokas kaupunki – ja miten se tehdään Päivi Virtanen

16 Artekin perinnön jäljillä Hella Hernberg

18 Suomalaista arkkitehtuuria Meksikossa Noora Aaltonen

22 KOLUMNIT Pikseleillä tulevaisuuteen Aaro Artto

24 KILPAILUT

24 Nuoret arkkitehdit voittoon Jätkäsaaren koulusuunnittelussa
Pentti Kareoja ja Timo Jeskanen

30 Uusi Nokia syntyy radanvarteen Tuomas Seppänen

34 Työympäristöt kehittyvät Kalliossa Samuli Miettinen

42 JÄSENASIAT SAFAn liittovaltuusto nuorentui

45 OSASTOT

45 Opiskelijat kunnostautuivat kaikilla aisteilla Noora Laak

46 Teatteri kukoisti Lavaklubilla Tarja Nurmi

47 Arkkitehdit ja journalistit pelilaudan äärellä Iida Kalakoski

50 MARK Ideoita hulevesisuunnitteluun Kanadasta
Mervi Vallinkoski

52 ATL Onnistua vaiko menestyä? Vesa Juola

KUVAT: ANNA HEIKINHEIMO

Tunnelmia **Arkadianmäeltä**

Arkkitehti, Kirkkonummen kunnanvaltuutettu ja RKP:n kansanedustaja Anders Adlercreutz istuu ensimmäistä kauttaan eduskunnassa. *au* haastatteli yksityisyrittäjänä ja moniarvoisuuden puolestapuhujana tunnetuksi tullutta kansanedustajaa uuden työn mukanaan tuomista haasteista ja mahdollisuuksista.

***M*iten eduskuntatyö on lähtenyt sujumaan? Onko se tarjonnut yllätyksiä?**

– Oli ehkä jonkinmoinen yllätys, että työ alkoi niin nopeasti. Vaalien alla ei ajatellut, että eduskunta järjestäytyy heti muutaman päivän kuluttua, joten elämänmuutos oli nopea. Toisaalta loppukevät ja alkukesä työskenneltiin kohtalaisen rauhallisella tempolla, kun RKP jäi oppositioon eikä ollut mukana hallitusohjelman tekemisessä. Silloin jäi vähän aikaa yrit-

tää saada muuta elämää kuntoon ja siirtää projekteja eteenpäin.

Oli hienoa huomata, miten kollegiaalinen ja sosiaalinen työympäristö eduskunta on ja miten mukavia ihmisiä täällä on töissä. Mediassa eduskuntatyö näyttäytyy usein jatkuvana ki-nasteluna, retorisenä nuolten ampumisena ja hallitus-oppositio-vastakkainasetteluna. Valiokunnissa kuitenkin ohitetaan hallitus-oppositio-asetelma tärkeimmissä kysymyksissä ja yritetään yhdessä tehdä hyvää – ehkä osittain siksi, että valiokunnissa istuvilla edustajilla on aito kiinnostus asiaa kohtaan, kuten olen kokenut esimerkiksi ympäristövaliokunnassa. Työskentely valiokunnissa on varsin yhteistyöhakuista ja kollegiaalista.

Toinen positiivinen puoli on se, että valiokunnissa saa kuulla huippuluokan asiantuntijoita, jolloin koko ajan oppii uutta. Saa olla ikään kuin ison tietopankin äärellä.

”

**EHKÄ VAALIMME
HISTORIALLISTENA TAAKKANA
ERÄÄNLAISTA SANKARI-
ARKKITEHTIKUVAA EMMEKÄ NÄE,
ETTÄ ARKKITEHDIN TYÖSSÄ VOI
TEHDÄ MUUTAKIN.**

KUKA?

- > Anders Adlercreutz, syntynyt vuonna 1970, Kotikunta Kirkkonummi.
- > Arkkitehti SAFA, valmistunut TKK:sta vuonna 1999, opiskellut myös Barcelonan ETSA:ssa.
- > Yrittäjä, osakas Arkkitehtitoimisto A-Konsulteissa.
- > Kirkkonummen kunnanhallituksessa ja -valtuustossa vuodesta 2013.
- > Kansanedustaja RKP:n eduskuntaryhmässä vuodesta 2015.

Pääsitkö toivomiisi valiokuntiin?

– Toimin ympäristövaliokunnassa sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa. Ympäristövaliokunta oli ehdoton toivomukseksi, että siellä pääsen vaikuttamaan rakentamisen kysymyksiin, kuten kaavoitus- ja energiakysymyksiin.

Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on kiinnostava, sillä aika moni yrittäjyyteen liittyvä asia kulkee sitä kautta. Tasa-arvokysymykset olivat näkyvässä asemassa omassa kampanjassani: miten lapsiperheessä pystytään yhdistämään työ- ja perhe-elämä, miten miesten ja naisten rooleja saataisiin monipuolistettua ja vähän murrettuakin, ja miten naisten asemaa työelämässä saataisiin helpotettua? Nämä ovat itselleni läheisiä kysymyksiä.

Miten vertaisit kansanedustajan ja suunnittelevan arkkitehdin työtä?

– Kokemukseni kansanedustajan työstä on vielä aika lyhyt, mutta näen kyllä yhtäläisyyksiä. Arkkitehti pyrkii tekemään hyvää ympäristöä ja siten rakentamaan yhteiskuntaa, luomaan hyvän elämän edellytyksiä rakentamisen ja suunnittelun keinoin. Aika lailla samaan kansanedustajankin pitäisi pyrkiä.

Vaikka kansanedustajan työssä rakennuspalikat ovat vähän toisenlaisia, näkisin, että arkkitehdin kokemus on eduksi. Arkkitehdin työ on luovaa ongelmanratkaisua, jossa usein jouuu näennäisesti mahdottoman kysymyksen eteen. Työssä voi olla paljon ristiriitaisia vaatimuksia ja ehkä puutteellisia välineitä niiden toteuttamiseen. On löydettävä kompromissi, joka parhaalla mahdollisella tavalla vie hyvään lopputulokseen. Kansanedustajan työ on usein samanlaista ongelmanratkaisua, joskin joskus hidasta ja epätäydellistä.

Nimenomaan suunnitteluprosessin hallinta on arvokas työkalupakki, sen tietäminen, miten asioita viedään eteenpäin ja miten ne kehittyvät. Itse olen kokenut arkkitehdin työssä olennaiseksi sen, että ensimmäinen ratkaisu ei koskaan ole se oikea, vaan pitää uskaltaa heittää se pois ja kokeilla muuttaman kerran.

Pelikenttä on eduskunnassa vähemmän itsestä kiinni, ja varsinkin oppositiossa välineet ovat rajallisia. Vielä en voi sanoa, että olisi tullut onnistumisen kokemuksia – että maailmaa olisi saanut muutettua. Kansanedustajan työssä maali on pitkän matkan päässä.

**HALUAN OLLA YLEISHUMAANI
SUVAITSEVUUDEN ÄÄNI, JOS
NÄIN SUUREELLISESTI VOI
PUHUA.**

Mikä sai sinut kiinnostumaan politiikasta?

– Olen aina ollut kiinnostunut yhteiskunnasta, ja muistan jo teini-iässä seuranneeni aivan fanaattisesti tiettyjä politiikan alueita, kuten kansainvälistä politiikkaa tai Amerikan sisäpolitiikkaa, jossa ilmaisu on dynaamista ja kärjekästä. En kuitenkaan lähtenyt mukaan mihinkään nuorisopoliittiseen järjestöön, koska pidin vähän epäilyttävänä toimintaa, jossa nuoria ajetaan johonkin tiettyyn ajattelumalliin. Se oli tosin ehkä vähän ennakkoluuloinen ajatus.

Aikuisiässä olin aktiivinen muissa järjestöissä paikallisesti, ja vuonna 2012 minua pyydettiin mukaan kunnallisvaaleihin, vaikka silloin en ollutkaan minkään puolueen jäsen. Pikakampanja onnistui hyvin, ja pääsin isolla äänimäärällä mukaan kunnallispolitiikkaan. Olen siitä lähtien ollut Kirkkonummen kunnanhallituksessa ja kokenut sen työn hyvin mielenkiintoiseksi, jopa inspiroivaksi. Ennen kaikkea keskusteluissa ja puoluerajat ylittävässä yhteistyössä olen kokenut, että olen saanut vietyä asioita aika hyvin eteenpäin.

RKP:n jäseneksi liityin vasta kunnallisvaalien jälkeen, joten puolueen sisällä olin jossain määrin outo lintu eduskuntavaalienkin alla. Ihmiset eivät oikein tienneet, kuka tämä kaveri on – mutta nyt tietävät.

Minkälaisiin asioihin haluat olla vaikuttamassa kansanedustajana?

– Kampanjassani olivat esillä ympäristökysymykset sekä järkevän, ekologisen, taloudellisen ja energiatehokkaan rakentamisen kysymykset. Minulla on myös viisi lasta, joten opetus ja koulutusasiat ovat minulle tärkeitä. Samoin näen, että tasavokysymykset ovat olennaisia jo pelkästään kilpailukyvyn kannalta. Kaikki tällaiset esteet vaikuttavat käytännössä siihen, ettei kansakunta pysty käyttämään resursseja mahdollisimman tehokkaasti.

Suurin syy siihen, että vuonna 2012 lähdin mukaan politiikkaan, oli kiristynyt yhteiskuntailmapiiiri. Kärjistynyt yhteiskunnallinen asenne muuta maailmaa kohtaan ja maan sisäisiä vähemmistöjä kohtaan herätti. Nytkin koen Suomen ehkä suurimpana haasteena sen, että käännymme sisäänpäin ja näemme kaiken ulkopuolisen ja erilaisen uhkana. Yhteiskunnassa vellova suvaitsemattomuuden ja rasmin pohjavire pitäisi saada tukahdutettua. Haluan olla yleishumaani suvaitsevuu- den ääni, jos näin suurellisesti voi puhua.

Suomessa pitäisi myös ymmärtää, että maan tärkein kilpailutekijä – käytännössä ainut syy siihen, miksi Suomi ylipäättään on ulkomaiselle yritykselle vetovoimainen paikka asettua – on se, että meillä on hyvä koulutus. Yliopistoihin panostettu raha tuottaa tuloja eikä ole pelkästään menoreikä. Yliopistoissakin pitää sallia tiettyä näennäistä epätehokkuutta, antaa hengittystilaa luovuudelle ja myös niille hankkeille, joiden tuottavuus ei ole välittömässä näköpiirissä.

Myös yhteiskunnan yleinen läpinäkyvyys on tärkeää. Suomessa pystyy luottamaan viranomaisen sanaan, meillä on matala byrokratia ja kohtalaisen tehokas ja läpinäkyvä hallinto. Tätä ei usein ymmärretä, koska verrokkeja ei nähdä oikeassa valossa.

Nyt puhutaan paljon normitalkoista. Miten suhtaudut sääntelyyn?

– Sääntelyä on tarvetta katsoa kriittisellä silmällä, mutta näen kyllä, että esimerkiksi ympäristöä pitää suojella normeilla. Kaavoituksessa valitusoikeutta voisi hyvin rajata jonkin verran, mutta jos kaikki päätettäisiin kunnallisesti ilman mitään valvontaa, voisivat kunnat toimia omavaltaisesti omien poliittisten sidostensa mukaan. Kokonaisu- tta jäisi silloin huomaamatta. Ei sääntely ole ihan tyhjistä syntynyt, joskin sitä voi tarkastella kriittisesti.

Hallituksen kaavailemia koulutussäästöjä pidän suunnatoman lyhytnäköisinä. Myös kärkihankkeista puhuminen on erikoinen asia. Meillä on vallassa porvarihallitus, jonka periaatteissa luulisi toimivan markkinataloudellisin perustein. Normaalisti ajatellaan, että valtio luo pohjan, joka luo mahdollisuudet voittajien nousuun ja siihen, että markkinat pystyvät tekemään valinnat hallituksen puolesta. Nyt voi hyvällä syyllä kysyä, ajetaanko tämä pohja niin syvään ahdinkoon, pienennetäänkö resurssit niin äärimmilleen, että voittajia seuloutuu pois.

Hallitus valitsee kärkihankkeiden muodossa ja poliittisten päätösten pohjalta ne alat, joiden se ajattelee olevan voittajia. Hallitus poimii kulta-hyppysen ja jyvät akanoiden joukosta – vaikka ne saattavat olla väärä – ja panostaa niihin sen sijaan, että se antaisi markkinoiden hoitaa valinnan ja keskittyisi luomaan kaikille hankkeille tasa-arvoiset edellytykset yrittää ja saavuttaa menestystä.

Miten koet arkkitehtuurin aseman valtiovallan näkökulmasta?

– Arkkitehtuuri on vahva brändin rakennusväline. Monet maat – Suomi etunenässä – ovat pystyneet sen avulla luomaan vahvaa kansainvälistä profiilia. Se on arvo, joka ei tule itsestään vaan vaatii tietoisia panostuksia. Hyvää rakentamisen kulttuuria ja ilmapiiriä tulee vaalia.

Valtion pitäisi edellyttää, että valtiolliset hankkeet toteutetaan aina kunnianhimoisesti ja että hyvä arkkitehtuuri on niissä itseisarvo. Arkkitehtuurin tuoma lisäarvo pitäisi sisäistää, ymmärtää ja pitää esillä. Luulen, että näin tehdäänkin, mutta se ei ole itsestään selvästi ollut esillä viimeaikaisissa valtion rakennushankkeissa.

Minkälaisia ovat arkkitehdin nykyiset haasteet?

– Yksityisyrittäjänä koen, että arkkitehdin haasteet ovat eniten taloudellisessa tilanteessa ja niukkenevissä resursseissa – siinä, että arkkitehdille maksettavat palkkiot pienenevät koko ajan. Nämä ovat yrittäjän käytännön haasteita, mutta niiden myötä myös arkkitehdin rooli uhkaa muuttua vähäpätöiseksi.

Hankintaorganisaatioissa arkkitehti helposti sivuutetaan ja hänestä tulee jonkinlainen designkonsultti – sen sijaan että ymmärrettäisiin, että arkkitehdillä on keskeinen tehtävä siinä, miten rakennuksen tuleva käyttäjä toimii. Arkkitehtisuunnittelu ei ole pelkkää designia ja väritystehtävää vaan paljon elimellisempi osa hanketta: toiminnan ohjausta ja organisoimista. Suunnittelulla on ratkaiseva merkitys paitsi sille, miltä rakennus näyttää, myös sille, miten rakennus toimii pitkällä aikavälillä ja miten sitä käyttävä organisaatio pystyy toimimaan tehokkaasti.

Onko arkkitehdeillä vielä uusia rooleja vallattavanaan yhteiskunnallisesti?

– Suomessa arkkitehdin työ on perinteisesti ollut aika konkreettista: meitä on koulutettu piirtämään taloja ja yhdyskuntia. Aiemmin vertasin arkkitehdin työtä politiikon työhön luovan ratkaisukyvyyn, asioiden organisoimisen, jäsentämisen sekä prosessien suunnittelun ja kuvaamisen kannalta. Näitä taitoja tarvitaan missä tahansa tehtävässä, oli se sitten hallintoa tai politiikkaa.

Monessa muussa maassa, kuten Italiassa, arkkitehdin koulutusta pidetään yleispätevänä koulutuksena, jonka pohjalta voi alkaa tehdä mitä tahansa muuta. Miksei Suomessakin voisi olla näin? Ehkä vaalimme historiallisena taakkana eräänlaisia sankariarkkitehtikuvaa emmekä näe, että arkkitehdin työssä voi tehdä muutakin. Mitä se sitten olisi, siihen minulla ei ole suoranaista vastausta, mutta näen, että opintojen tuomat eväät käyvät moneen.

Saija Hollmén
arkkitehti SAFA

ARCHICAD 19-FIN

Tripla, Helsingin kaupunki, Senaatti-kiinteistöt, Arkkitehdit Soini & Horto Oy

Jouhevampi, näppärämpi, avoimempi!
www.archicad.fi

M.A.D.
Micro Aided Design
Keilaranta 1, 02150 Espoo
020 741 9700 www.mad.fi

Kolmiulotteisen kiinteistön uudet vaatimukset

Kaupunkirakenteiden tiivistyessä on tullut selkeä tarve uudistaa kiinteistöjärjestelmää. Helmikuussa 2017 tulee käyttöön niin sanottu 3D-kiinteistönmuodostaminen.

Yhä useammin rakennusten eri käyttötarkoituksia sijoitetaan päällekkäin. Näin tapahtuu muun muassa silloin, kun saneerataan vanhoja keskustoja, mutta myös uusilla alueilla, joille sijoitetaan erilaisia toimintoja. Esimerkke-

jä tällaisista kohteista on lukuisia, suurimpina Helsingin Kalasatama, Keski-Pasila, Kamppi, Espoon Tapiola, Tampereen Keskusareena, maanalaiset pysäköintiluolat, toriparkit...

Tilannetta selkeyttämään valmistellaan kiinteistöjärjestelmää, jossa rakennuspaikkoja voitaisiin muodostaa päällekkäin sekä maan alle että maan päälle. Päällekkäisten rakennuspaikkojen määrää ei aiota rajoittaa. Uusi 3D-kiinteistönmuodostaminen tulee vanhan järjestelmän lisäksi, uutena mahdollisuutena. Kaikki vanhat toimintatavat säilyvät uusien rinnalla jatkossakin.

Havainnekuva tyypillisestä 3D-kohteesta Espoon Tapiolassa.

ERI KIINTEISTÖILLE MENNÄÄN SAMOILLA HISSEILLÄ, NIISSÄ KÄYTETÄÄN SAMOJA RAPPUKÄYTÄVIÄ JA ERILAISET JOHTOVERKOSTOT TULEVAT TOISESTA KIINTEISTÖSTÄ.

Määräyksiä päivitettävä

3D-kiinteistönmuodostaminen edellyttää aina asemakaavaa sekä yleensä myös sitovaa tonttijakoa. 3D-kiinteistö voi olla tontti mutta yhtä hyvin myös yleinen alue, kuten katu tai esimerkiksi kansirakennelmalle sijoitettava puisto.

Uusi järjestelmä aiheuttaa muutostarpeita asemakaavamääräysten käyttöön. Keskustelussa on ollut muun muassa mahdollisuus päällekkäisiin pääkäyttötarkoituksiin. Jos alueelle on tarkoitus rakentaa vaikkapa liiketiloja, asuinkerrostalo ja mahdollisesti toimistoja, ei käytettäisikään koko tontille kaavamääräystä AL eli asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Sen sijaan osoitettaisiin asemakaavassa täsmällisesti käyttötarkoitukset muodostettaville rakennuspaikoille.

3D-kiinteistöjärjestelmän käyttöönotto aiheuttaa muutoksia myös maankäyttö- ja rakennuslakiin ja varsinkin sitovaa tonttijakoa koskeviin säännöksiin. 3D-kiinteistöille ei esimerkiksi aina pysty ajamaan autolla, mikä nykyisin on edellytyksenä, kun tonttijakoa laaditaan. Lisäksi rakentamismääräyskokoelman palomääräykset pitää päivittää siten, että ne tunnistavat päällekkäiset rakennuspaikat: palomuuria ei voi rakentaa kiinteistörajalle vaakasunnassa, ellei sitten sulje alla olevaa rakennusta kokonaan betonikuution sisään.

Kiinteistörekisteriä ei tässä vaiheessa muuteta teknisesti 3D-järjestelmäksi, mutta kunnissa tonttijakojen laadinnassa kohdetta tulee pystyä käsittelemään kolmiulotteisesti. Eri kunnat, jotka ovat kiinteistörekisterinpitäjäkuntia, muodostavat omalla alueellaan myös 3D-kiinteistöt. Kuntien pitää pystyä tuottamaan kolmiulotteinen tonttijako, kolmiulotteinen toimituskartta sekä kiinteistötietojärjestelmään tallennettava kiinteistön 3D-malli tietopalvelua varten. Kaikki kiinteistöjen 3D-mallit voi myöhemmin ladata esimerkiksi kunnan järjestelmään.

Sopimuksia tarvitaan

Espoon Tapiolasta on laadittu havainnekuva, jossa kauppakeskus Ainoan päälle on rakennettu rivitalo ja asuinkerrostaloja. Jos kohteessa käytettäisiin 3D-kiinteistönmuodostamista, todennäköisesti kauppakeskus tulisi omalle kolmiulotteisesti määritellylle tontilleen ja samoin rivitalo ja asuinkerrostalot kauppakeskuksen päällä omille tonteilleen. Tällöin päästäi-

siin eroon yksityisoikeudellisista hallinnanjakosopimuksista ja mahdollisista vuokrasopimusjärjestelyistä. Kiinteistötietopalveluun saataisiin esille todellinen omistustilanne.

Ilman sopimuksia ei 3D-kiinteistönmuodostamishankkeistakaan selvitä. Välineinä ovat rakentamisaikaiset toteuttamisopimukset sekä osapuolten yhteisjärjestelysopimus erilaisen käyttöoikeuksien perustamisesta ja käyttämisestä. Teknisesti samaa rakennusta olevaan kohteeseen voi tulla kiinteistöraja vaakasunnassa, joten osapuolten pitää perustaa kiinteistöille käyttöoikeuksia, joita ennen ei ole tarvittu. Eri kiinteistöille mennään samoilla hisseillä, niissä käytetään samoja rappukäytäviä, ja erilaiset johtoverkoston tulevat toisesta kiinteistöstä. Näistä tulisi sopia yhteisjärjestelysopimuksessa.

3D-kiinteistönmuodostamista voidaan soveltaa myös maanalaiseen rakentamiseen, ja sekin edellyttää asemakaavan laatimista. Esimerkiksi nykyisissä maanalaisissa parkkiluolahankkeissa ongelmana on ollut se, että parkkiluolalle ei ole pystytty tekemään kiinnityskelpoista kiinteistöä, jolloin hankkeiden rahoitusjärjestelyjä ei ole voitu hoitaa normaalin kiinteistön kiinnittämisen ja panttaamisen avulla. 3D-kiinteistönmuodostamisessa tällainen onnistuu, sillä maan alle voidaan muodostaa oma tontti parkkihallia varten. 3D-kiinteistö voi sijaita myös useamman kuin yhden maanpinnalla olevan peruskiinteistön alueella.

Ne asemakaavat, joiden perusteella 3D-kiinteistöjä vuonna 2017 muodostetaan, ovat nyt kaavoittajien työpöydillä. Tulevat tarpeet pitäisi huomioida jo nyt laadittavissa kaavoissa, jos kohde on sellainen, että siinä tulisi mahdollisesti muodostamaan 3D-kiinteistöjä.

Paavo Häikiö

Lisätietoa:

paavo.haikio@maanmittauslaitos.fi,
www.maanmittauslaitos.fi/3d-kiinteistot.

Tiivistäen kestäväksi?

Seminaarissa keskusteltiin kaupunkisuunnittelun muutoksesta, maiseman ja rakennuskulttuurin kohtaamisista neljässä kaupungissa.

Helsingin yleiskaavaehdotus tähyää usean vuosikymmenen päähän. Tavoitteena on väkiluvun selvä kasvattaminen ja Helsingin uudistuminen monien eriluonteisten keskusten jäsentämäksi tiiviiksi verkostoksi. Kattava joukkoliikenne ja muut palvelut on tarkoitus turvata täydennysrakentamisella. Kasvu – jopa 250 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä – arvioidaan mahdolliseksi nykyistä kaupunkirakennetta tiivistävällä rakentamisella. Tavoitteiden taustalla on toki vahvasti kaupunkitalous, mutta kaavaehdotuksen selostuksen mukaan myös kulttuuriympäristöjä, kulttuurimaisemaa ja puistoja tullaan jatkossakin hyödyntämään Helsingin vetovoimatekijöinä.

Valmisteilla oleva yleiskaava on herättänyt myös huolta. Ehdotus mahdollistaa monilla historiallisesti merkittävillä alueilla huomattavan lisärakentamisen, ellei suorastaan tavoittele sitä. Kaava ei myöskään aseta selkeitä suojelutavoitteita samalla ta-

valla kuin 1970-luvun lopulta lähtien on totuttu. Kaavakartan esitystapa korostaa suunnitelman yleispiirteisyyttä ja kaavan määräysten avoimuutta paikallisten ratkaisujen suhteen.

Rakennusperintö-SAFA ja Rakennustaiteen seura järjestivät yhdessä neljän muun yhdistyksen kanssa lokakuussa seminaarin kaupunkisuunnittelun murroksesta otsikolla *Tiivistäen kestäväksi?*. Seminaarissa keskusteltiin kaupunkirakenteen tiivistämisestä Helsingissä, Tukholmassa, Turussa ja Tampereella.

Professori **Maunu Häyrynen** totesi avauspuheenvuorossa, että kaikki tavoittelevat nyt kestävyttä mutta ymmärtävät sen eri tavoilla. Miten kommunikoida, kun kestävyiden eri kriteerit joutuvat vastakkain?

Suunnittelua neljässä kaupungissa

Väkiluvultaan tasaisesti kasvavassa Tukholman läänissä nähdään seudullinen viherrakenne yhtä tärkeänä kuin rakennetun alueen jäsentäminen, kuvaili aluesuunnittelija **Bette Lundh Malmros** esityksessään. Suunnittelussa tehdään aluevarauksia niin sanotuille viherkiiloille, joiden tarkempi raja-
us ja varsinainen sisältö pysyvät kuitenkin avoimina pitkään.

Helsingin uusi yleiskaavaehdotus tähtää muun muassa esikaupunkialueiden tiivistämiseen. 1950- ja 1960-luvun ihanteiden mukaan rakennetun Roihuvuoren miljoonä kesällä 2015.

SARI SCHULMAN

EI LIENE LIIOITTELUA PUHUA KAAVOITUSKULTTUURIN MURROKSESTA HELSINGISSÄ.

Strategiakarttojen isot nuolet muuttuvat käytännön ratkaisuiksi vähin erin.

Arkkitehtuurimuseon tutkimuspäällikkö **Juhana Lahti** valotti yleiskaavoituksen historiallista taustaa. Kun Helsingissä nyt esitetään muun muassa toimintojen voimakkaampaa sekoittamista, meneillään on epäilemättä paradigman muutos. Maisema-arkkitehti **Ranja Hautamäki** esitteli, miten kartanoympäristöjä on sovitettu osaksi rakentuvaa Helsinkiä menneinä vuosikymmeninä.

Turun kaupunkisuunnittelujohtaja **Timo Hintsanen** kertoi esityksessään, että kuntien yhteinen rakennemalli on Turussa tärkeämpi kuin kaupungin oma yleiskaava. Asiat, joihin suunnittelulla tulisi vaikuttaa, eivät rajaudu kuntajaon mukaisesti. Omien rajojensa sisällä Turku pyrkii kasvamaan sisäänpäin. Keskustan tuntumassa on käynnissä isoja uudistushankkeita – isoja osittain siksi, että rakennusliikkeitä ei ole kiinnostanut sellainen pienimuotoinen täydentäminen kuin kaupunki oli toivonut.

Tampereen kaupungin projektiarkkitehti **Tiina Leppänen** esitteli hankkeita, joissa kaupunkirakenteen täydentämisen rinnalla tavoitellaan laajempia parannuksia ympäristöön. Täydentämisessä onnistuminen tarkoittaa Leppäsen mukaan sitä, ettei tingitä asuinympäristön laadusta tai ehyestä viherverkostosta. Suunnittelijan huolena on toki aina, toteutuuko visiosta lopulta ainoastaan kerrosala. Ilman intohimoa ei kuitenkaan päästä mihinkään.

Professori **Sari Schulman** tarkasteli Helsingin yleiskaavaehdotuksen merkintöjä yhdeksi esimerkiksi valitun Roihuvuoren osalta. Yleiskaavaehdotuksen pääkartalla mahdollistetaan korttelitehokkuuksien merkittävä kasvattaminen Roihuvuorella. Kaavan liitemateriaaleissa toisaalta todetaan, että alue on pihoineen ja maisemineen kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti merkittävä. Siihen, miten tämä jännite tulisi sovittaa suunnittelussa, yleiskaavaehdotus ei varsinaisesti anna suuntaviivoja. Ristiriitojen tarkempi pohdinta on tietoisesti jätetty ratkaistavaksi myöhemmissä suunnitelmissa.

Millaisia muutoksia luvassa?

Arkkitehti **Anssi Joutsiniemen** vetämässä paneelikeskustelussa Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmän perustaja **Mikko Särelä** totesi, että asuntoja tarvitaan. Särelä näki, että uusien asuntojen mittava rakentaminen parantaa ihmisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia ostaa itselleen asunto Helsingistä. Särelän mukaan Helsinki on tällä hetkellä huomattavan väljästi raken-

MIKKO MÄLKKI

Anssi Joutsiniemen vetämässä paneelikeskustelussa olivat edustettuina Helsingin kaupunginmuseo, Yhdyskuntasuunnittelun seura, Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmä, Puutarhataiteen seura, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK ja Rakennustaiteen seura.

nettu kaupunki verrattuna esimerkiksi Kööpenhaminaan.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaava-suunnittelija **Heikki Salmikivi** puolestaan esitti arvion, että jos kaikkien lausuntoja antavien tahojen näkökulmat otetaan sellaisinaan huomioon, Helsingissä ei oikeastaan voida rakentaa enää mihinkään. Hänen mukaansa kaupunkikuvallisesti arvokkaita vaalittavia alueita osoittava kaavamerkintä jätettiin uuden yleiskaavaehdotuksen pääkartasta pois siksi, että aiemmissa yleiskaavoissa ollut vastaavaa merkintää on tullut niin jyrkästi.

Oma kysymyksensä on Salmikiven mukaan se, missä määrin uuden kaavan mahdollistaman lisärakentamisen luonnetta pystytään ennustamaan. Jatkossa laaditaan toteutusohjelma. Muutokset ympäristössä toteutuvat sitten joskus jonkinlaisina. Miten paljon tulevaa rakentamista tulisi – tai voidaan – nyt konkretisoida ihmisille?

Uusi yleiskaavaehdotus ei pyri tarkasti ohjaamaan tulevaa asemakaavoitusta ja rakentamista. Kaavakartan esitystapakin korostaa sitä, että moni asia halutaan jättää ratkaistavaksi myöhemmin. Tätä pidettiin seminaarin useissa puheenvuoroissa ongelmana päätöksenteon läpinäkyvyyden kannalta. Kaupunkilaiset ja maanomistajat eivät saa selvää käsitystä heihin kohdistuvista maankäyttötavoitteista, ja neuvotteluasetelmat muuttuvat myös esimerkiksi keskusteltaessa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden suojelusta.

Ei liene liioittelua puhua kaavoituskulttuurin murroksesta Helsingissä, eivätkä hankkeet, jotka paikallisesti testaavat mahdollisen muutoksen rajoja, taida olla vähenemään päin. Niiden rinnalla on vahva tilaus vilkkaalle ja jatkuvalle keskustelulle siitä, mitkä asiat tekevät Helsingistä juuri nykyisellään hienon, erityisen ja arvokkaan.

Mikko Mälkki

Arvokas kaupunki – *ja miten se tehdään*

Arvokas kaupunki -teemalla järjestetty Kaupunkisuunnitteluseminaari onnistui sukeltamaan paljon asumisen hintaa syvemmälle kaupungin arvon muodostumiseen. Aihetta tarkasteltiin niin taloustieteen, arkkitehtuuritalouden kuin kaavoituksenkin näkökulmasta.

Oppia saatiin myös Ruotsista. Tukholmassa on käynnissä useita suuria kaupunkikehityshankkeita, joista massiivisimpiin kuuluu Tukholman ja naapurikaupunki Solnan väliin nouseva Hagastaden. Vuoteen 2025 mennessä alueelle nousee 6 000 asuntoa ja 50 000 työpaikkaa hyvien liikenneyhteyksien äärelle. Alueesta ei tule mitä tahansa lähiötä, vaan tavoitteet ovat korkealla.

– Hagastadeniin kasvaa maailman johtava biotieteiden keskittymä. Sen sydämenä tulevat toimimaan alansa huippua edustava yliopistollinen sairaala, Euroopan suurimpiin kuuluva Biomedicum-tutkimuslaitos sekä teknillinen korkeakoulu. Useat kansainväliset lääketieteen ja biokemian alan yritykset perustavat pääkonttorinsa lähistölle, yhtenä hankkeen projektipäälliköistä toimiva **Svante Torell** kertoi.

Keskustelu Hagastadenin kehittämisestä käynnistyi jo 1990-luvulla. Vuonna 2007 syntyi yhteinen visio molempien ympäryskaupunkien, alueen yliopistojen, sairaalan ja suurimpien yritystoimijoiden kesken. Visio on tiivis ja urbaani asuin-, tiede- ja työskentelyalue, jonka kaupunkikuvassa näkyy myös korkeita rakennuksia, rohkeaa nykyaikarkkitehtuuria ja laadukasta asuntorakentamista. Katuja reunustavat kaupungit, kahvilat ja ravintolat. Maamerkkeinä toimivat OMA-toimiston suunnittelema North Towers -torni.

Varmalta näyttää ainakin se, ettei Hagastadenista tule yhtä Ruotsin ongelmälähiöstä. Torellin mukaan alueelle tulee vain omistusasumista.

Kustannuskeskeisyydestä arkkitehtuuritalouteen

Oulun yliopistossa rakennussuunnittelun professorina toimiva **Janne Pihlajaniemi** väitteli viime vuonna arkkitehtuurin laadun yhteydestä asuntojen hintoihin.

– Selvisi, että sekä suunnittelijalla että rakennuksen edustajan arkkitehtuurin arvostuksella on vaikutusta hintaan. Arvostus ilmeni muun muassa siten, että kohde oli julkaistu joko *Arkkitehtuurioppaassa*, *Arkkitehti*-lehdessä tai molemmissa, Pihlajaniemi kertoi.

Kantakaupungin alueelle keskittyneessä tutkimuksessa ilmeni myös, että arkkitehtuurin arvo ei rajoittunut vain oman talon seiniin: myös asunnosta aukeavalla arkkitehtonisella näkymällä oli selkeä yhteys asuntojen hintoihin.

Arkkitehtuuritalous nostaa keskiöön arvon, joka nousee muista kuin totutuista sijainti- ja hintatekijöistä. Vaikka arkkitehtuuritalous on käsitteenä monimutkainen, sen viesti on Pihlajaniemen mukaan selvä: arkkitehtonista laatua tukevaa julkista sääntelyä tarvitaan.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen erikoistutkija, taloustieteilijä **Tuukka Saarimaa** kyseenalaisti reippaasti kaupunkisuunnittelun ohjauksessa käytettävää taustatietoa.

– Asunnon ostajan maksuhalukkuus ja siihen vaikuttavat tekijät olisi syytä ottaa vakavammin. Kaavoittajat käyttävät suunnittelun pohjatietona asukkailla suunnattuja kyselytutkimuksia ja kansalaispalautetta, mutta kertovatko ne totuuden?

Perinteikäs, 13. kerran järjestetty seminaari keräsi jälleen suuren joukon kaupunkisuunnittelijoita ja muita aiheesta kiinnostuneita Vantaan Heurekaan.

Vastaajat ovat yleensä varsin valikoitunut, kaikkea muuta kuin keskivertoasujaa edustava joukko, Saarimaa kysyi.

Hörsähtelyä yleisössä herätti Saarimaan vertaus: eihän esimerkiksi kymmenen vuoden päästä vallitsevaa autotarvettaakaan ennusteta.

– Onko asuntotarpeen ennustaminen pitkälle tulevaisuuden tarpeen ja olennaista? Eikö sen sijaan, että yritettäisiin kaavoituksella alentaa asuntojen hintaa, pitäisi yksinkertaisesti rakentaa lisää sinne, missä hinnat ovat nyt korkeat? Hinta sopii mainiosti suunnittelun ohjausvälineeksi, sillä se välittää suoraan tietoa kaikista kotitalouksien arvostamista tekijöistä.

Kenen Helsinki?

Yksinpuhelujen jälkeen loppupäiväksi siirryttiin keskustelemaan tyyliin. 45 vuotta sitten julkaistu *Kenen Helsinki?* -pamfletti herätti aikanaan kohua osoittamalla kuvaparein, miten kantakaupunki muuttuu pienen mittakaavan vähittäisillä muutoksilla kävely-Helsingistä autoilu-Helsingiksi. Pahimmillaan Esplanadilla oli yhdeksän autoliikettä.

Pamfletin kirjoittaneiden **Mikael Sundmanin** ja **Vilhelm Helanderin** viesti on edelleen ajankohtainen. Sundmanin keskustelukumppanina esiintyi esikaupunkia tutkinut **Anssi Joutsiniemi**, joka näki pamfletin teemojen toteutumisen jo nuorena yhdyskuntasuunnittelijana Espoossa. Sittemmin trendi on voimistunut. Jos 1970-luvulla huolehdittiin kantakaupungin arvosta, nyt on Joutsiniemen mukaan syytä pohdita, onko esikaupungilla väliä. 85 prosenttia pääkaupunkiseudun väestöstä asuu alueella, jolla ei ole mitään tekemistä kantakaupungin kanssa. Valtaosa kehittämisuroista valuu kuitenkin kantakaupungin hyväksi.

– Koko seudun kattava kokonaiskuva puuttuu. Yhtenä lääkkeenä ehdotan verkostomaisuutta: siirtymistä yhden keskittymän politiikasta monien keskittymien verkostoon. Myös kantakaupungin katujen verkostomaisuus olisi siirrettävissä esikaupunkialueelle, Joutsiniemi totesi.

Arvo nousee tyhjästä – ja katoaa

Miten ohjata rakentamista sitomatta liikaa yksittäisten rakennusten suunnittelua mutta tinkimättä asuinympäristön laadusta? Tähän kysymykseen vastasivat puheenvuoroissaan Aalto-yliopiston johtava tutkija **Aija Staffans** ja Skanskan kaa- vakehitysjohtaja **Hille Kaukonen**.

– Alueiden suunnittelua voidaan ohjata oikea-aikaisesti

**EIKÖ PITÄISI YKSINKERTAISESTI
RAKENTAA LISÄÄ SINNE, MISSÄ
HINNAT OVAT NYT KORKEAT?**

periaatekaavoituksella. Suunnittelun yleisperiaatteet päätetään masterplan-vaiheessa, josta siirrytään aluekohtaisiin, teemallisiin tapoihin asemakaava- ja korttelivaiheissa. Periaatekaavoituksen pilotteja tullaan lähivuosina toteuttamaan useampia, Staffans kertoi.

Yksi pilottikohteista on Kaukosen esittelemä Tampereen Härmälänranta. Hyvien liikenneyhteyksien päässä Tampereen keskustasta Pyhäjärven rannalla sijaitseva alue suunniteltiin kaavoittajan ja maanomistajan tiiviissä yhteistyössä.

– Kaavassa on tarkat reunaehdot, mutta rakennusten massoitteluun, kaupunkikuvan luomiseen ja arkkitehtuuriin on jätetty tavanomaista asemakaavaa enemmän vapauksia. Rakennusoikeus ilmoitetaan kortteleittain, joten rakennusten suunnitteluun jää väljyyttä. Suunnittelua ohjaavat ydinarvot – kaikille avoin julkinen ranta-alue, palvelujen ja aktiviteettien läheisyys sekä kantakaupunkimaisen tiivis rakentaminen –, joiden toteutumista tullaan seuraamaan aina jokaisen rakennusluvan myöntämiseen saakka, Kaukonen kertoi.

Päivän päätteeksi Vantaan kaupungin yleiskaavasunnittelija **Sakari Jäppinen** johdatti kolme panelistia – Jyväskylän yleiskaavapäällikkö **Leena Rossin**, Hypoteekkiyhdistyksen pankinjohtaja **Ari Paunan** ja Aija Staffansin – pohdiskelemaan niitä tekijöitä, jotka tekevät kaupungista arvokkaan. Rossin mielestä arvot nousevat tavallaan tyhjästä: vasta rakentaminen nostaa alueen arvon esiin.

– Toisaalta kaupunkilaiset voivat tuoda kaupunkiympäristöön arvokkuutta omalla tekemisellään. Taannoinen valotapahtuma Jyväskylän Tourujoella oli loistoesimerkki siitä, miten käsillä tehden kaupunkia voidaan muuttaa arvokkaaksi, merkitykselliseksi ja juhlliseksi, Rossi sanoi.

Aija Staffansin mielestä Aurajoen rannan kehitys taas on esimerkki siitä, miten alueelle luodaan arvoa hyvällä suunnittelulla. Vielä 1970-luvulla joella ei ollut juurikaan arvoa, ja nyt se on turkulaisen kaupunkielämän keskiössä.

Ari Pauna palautti vielä lopuksi mieliin kaupungin rahassa mitattavan arvon. Asumisen keskittyminen tiettyihin kaupunkikeihin ja tietyille alueille on johtamassa arvon kahtiajakoon.

– Vanhat asunnot muualla kuin kasvukeskusten ytimessä eivät mene kaupaksi. Asuntojen hintojen eriytyminen on valtavaa jo Uudellamaalla. Asuntojen arvon säilyminen on varmaa enää pienessä osassa maamme asuntokantaa, Pauna muistutti.

Päivi Virtanen

Suomalaista arkkitehtuuria Meksikossa

Nuorten pohjoismaisten arkkitehtien ekologinen ja sosiaalisesti kestävä arkkitehtuuri innosti paikallisia Guadalajarassa.

Syyskuisena tiistaina Meksikossa keskellä Guadalajaraa galleria Kukurucho täyttyi innokkaista arkkitehdeista ja arkkitehtiopiskelijoista. Galleria oli ennen suuri kasvihuone, mutta kuukauden ajaksi sinne on pystytetty pohjoismaisen South of North -arkkitehtuurikollektiivin näyttely ja näyttelypaviljunki.

Kollektiivissa on mukana kaksitoista nuorta työryhmää, jotka ovat kaikki toteuttaneet projekteja kehittyvissä maissa. Ensimmäisen kerran kollektiivin projekteista koottu näyttely nähtiin Helsingissä syksyllä 2014 osana Helsinki Design Week -tapahtumaa. Tällöin paviljunki rakennettiin muovisista vihaneslaatikoista, jotka oli tarkoitus palauttaa alkuperäiseen käyttöönsä paviljongin purkamisen jälkeen.

Guadalajarassa näyttely pystytettiin paviljonkiin, joka suunniteltiin yhteistyössä meksikolaisen arkkitehtiopiskelijaryhmän kanssa. Paviljongin muotokieli on pohjoismainen mutta rakennustekniikka meksikolainen. Paviljunki on neljän rakennuksen tilasarja, ja jokainen rakennus esittää eri vaihetta rakennusprosessissa. Paviljunki rakennettiin täysin luonnonmateriaaleista – puusta, oljesta ja ruo’osta –, ja se siirretään näyttelyn jälkeen uuteen käyttöön kylätaloksi.

Ilmiö maailmalla

Näyttely antoi pohjoismaisen näkökulman maailmanlaajuisesti kasvavaan ilmiöön, jossa nuoret suunnittelijat lähtevät itsenäisesti ratkomaan ekologiseen ja sosiaaliseen kestävytyteen liittyviä globaaleja ongelmia. South of North -työryhmien yhteisiä tavoitteita ovat köyhyyden lieventäminen sekä ekologisen rakentamisen edistäminen paikallisia materiaaleja hyödyntämällä.

Monet nuoret meksikolaiset arkkitehdit ovat samoilla linjoilla. Paviljongin rakentaneet arkkitehtiopiskelijat **Guillermo Pineda, Octavio Torres ja Alejandro Diaz** viettivät kesän tutustumalla perinteisiin meksikolaisiin rakennustekniikoihin, ja samalla he rakensivat kodin asunnottomalle perheelle.

Näyttelykokemusta pystyi syventämään osallistumalla Meksikoon näyttelyn vieneiden suomalaisarkkitehtien **Noora Aaltosen ja Elina Tenhon** järjestämään arkkitehtuuri- ja kierrätysmateriaalityöpajaan. Työpajaan sisältyi opastettu näyttelykierros sekä muovipulloseinän rakentaminen. Seinästä tuli osa näyttelyä. Työpajaan osallistui kolmisenkymmentä meksikolaista arkkitehtia ja opiskelijaa. Aaltonen ja Tenho ovat molemmat mukana Komitu Arkkitehdit -työryhmässä, joka toteutti vuonna 2014 Kambodžaan ekologisen nuorisokeskuksen.

Yhteisöllisyys kiinnostaa

Näyttelyssä eniten kiinnostusta herättivät ekologiset rakennusperiaatteet, osallistava suunnittelu sekä nuorten toimis-

KUVAT: NOORA AALTONEN

”

NÄYTTELY ANTOI POHJOISMAISEN
NÄKÖKULMAN ILMIÖÖN, JOSSA
NUORET SUUNNITTELIJAT LÄHTEVÄT
ITSENÄISESTI RATKOMAAN
KESTÄVYYTEEN LIITTYVIÄ
GLOBAALEJA ONGELMIA.

tojen muodostama kollektiivi. Meksikossa arkkitehteja koulutetaan enemmän kuin tarjolla on työpaikkoja, joten työllistyminen on epävarmaa. Monet nuoret arkkitehdit perustavat oman toimistonsa heti valmistuttuaan, joten ajatus nuorten toimistojen ja työryhmien muodostamasta kollektiivista herätti suurta kiinnostusta. Kollektiivi toimii samalla avoimen tiedonjaon foorumina. Monet ilmoittautuivat vapaaehtoisiksi tuleviin South of North -projekteihin ja samalla liittyivät osaksi projektin tiedotusta.

Näyttelyn oli alun perin tarkoitus kiertää ainoastaan Pohjoismaita, mutta Meksikossa saatu palaute ja nähty innostus saivat uskomaan toisin. Näyttelyn avajaisissa kollektiivi kohtasi **Diego Gutiérrezin**, joka halusi palkata kollektiivin suunnittelemaan Pohjois-Meksikon köyhälle yhteisölle levähdyspaikkoa pyhiinvaellusmatkalle. Samalla kohdattiin nuoria arkkitehteja, jotka olivat valmiita matkustamaan mihin vain, jotta he pääsisivät työskentelemään tällaisten projektien parissa.

Näyttelyn tarkoituksena Meksikossa ei ollutkaan pelkistään esitellä kollektiivin töitä vaan kannustaa arkkitehteja käyttämään arkkitehtuuria keinona luoda parempaa tulevaisuutta. Jokaisella on oikeus laadukkaaseen elinympäristöön.

Noora Aaltonen

Näyttelyn suunnittelua Guadalajarassa

Kun saavuimme **Elina Tenhon** kanssa syksyiseen Guadalajaraan, lentoa oli takana 24 tuntia ja olo oli sen mukainen. Arkkitehti **Luis Barragánin** synnyinkaupunki tuntui yhdeltä kuumalta ja laajalta leveiden moottoriteiden ja matalien rakennusten matolta, jota oli vaikea hahmottaa.

Olimme suunnitelleet näyttelyä yhdessä meksikolaisen sisustusarkkitehti **Sara Pereyran** kanssa kevästä lähtien. Suunnittelu alkoi Saran asuessa Suomessa ja jatkui Skypen välityksellä hänen muutettuaan takaisin Meksikoon. Kesällä näyttelyn suunnittelutiimiin liittyivät meksikolaiset arkkitehtiopiskelijat, jotka lopulta päätyivät myös rakentamaan näyttelypaviljongin.

Saapuessamme Meksikoon paviljonki oli vielä aivan alkutekijöissään. Yhteistyö sujui espanjan alkeilla, elekielellä sekä hyvällä huumorilla. Välillä meksikolaisilla nuorilla miehillä saattoi olla hiukan vaikeuksia ottaa neuvoja vastaan ulkomaalaisilta naisilta, jotka eivät edes tainneet olla heitä kovin paljon vanhempia. Kohtasimme monia väärinkäsityksiä, mutta improvisaatiolla ja huumorilla ongelmat ratkesivat usein yli odotusten.

Lopulta paviljonki valmistui viime tingassa, ja siitä tuli hieno. Paviljonki itsessään toi kauniisti kunniaksi meksikolaiselle perinnerakentamiselle, ja se oli konkreettinen esimerkki niistä arvoista, jotka South of North -kollektiivin jäsenet jakavat.

Noora Aaltonen

KOTIMAA

MARRAS-JOULUKUU

18.11.2015 klo 18

Concrete Love – The Böhm Family
Goethe-Institut, Salomonkatu 5 B, Helsinki.

Goethe-Institut esittää dokumenttielokuvan Böhmin arkkitehtiperheestä. Elokuvan kieli on saksa, tekstitys englanniksi. Vapaa pääsy.

18.–20.11.2015

Kiinteistö-messut

Helsingin Messukeskus, Helsinki.

Kiinteistöjen ylläpidon ja korjausrakentamisen ammattitapahtuma kokoaa alan ammattilaiset ja päättäjät tutustumaan uusiin tuotteisiin, oppimaan uutta ja verkostoitumaan.

• www.messukeskus.fi

20.11.2015 klo 8–10

Kaupunkiakatemian aamukahvit

Laituri, Narinka 2, Helsinki.

Rennon verkostoitumistilaisuuden teemana on "Kaupunkibulevardit ja Helsingin yleiskaava – haasteet ja mahdollisuudet". Tarjolla on kahvia ja kevyttä aamupalaa. Tilaisuus on kaikille avoin.

• laituri.hel.fi

20.11.2015 klo 15–17

Paneelikeskustelu: How can and do citizens participate in the building of their city?

Laituri, Narinka 2, Helsinki.

Keskustelutilaisuus kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista: mitä tapahtuu kansalaisyhteiskunnan ja kaupunkisuunnittelun leikkauspisteessä silloin, kun suunnittelu ja todellisuus eivät kohtaa? Tapahtuma on englanninkielinen, kaikille avoin ja maksuton.

• laituri.hel.fi

24.11.2015 klo 18.00–19.45

Asuminen ja esteettömyys – vammaiset osana yhteiskuntaa

Helsingin yliopisto, päärakennus, sali 10, Fabianinkatu 33, Helsinki.

Tilaisuus on osa Ekosäätiön syksyn 2015 luentosarjaa "Asuminen, kaupungistuminen ja yhteisöllisyys". Haastateltavana on vammaisaktiivi, TV-tähti Sanna Sepponen Toisenlaiset frendit -tv-sarjasta. Ekosäätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Kari Karanko haastattelee.

• kriittinenkorkeakoulu.fi

1.12.2015 klo 18.00–19.45

Kestävän kehityksen vuosituhattavoitteet vuoteen 2030

Helsingin yliopisto, Porthania, sali III, Yliopistonkatu 3, Helsinki.

Viimeisellä Ekosäätiön syksyn 2015 "Asuminen, kaupungistuminen ja yhteisöllisyys" -luennolla tavoitteena on saada aikaan laaja kestävä kehitystä koskeva keskustelu, jossa ovat mukana niin julkisen vallan kuin kansalaisjärjestöjenkin edustajat.

• kriittinenkorkeakoulu.fi

3.12.2015 klo 18

Rakennettu ympäristö ja hyvinvointi – Mielitila-klubi

Taidetehdas, Läntinen Aleksanterinkatu 1, Porvoo.

Klubi-illassa keskustellaan siitä, miten asuinympäristö virkistää, elvyttää ja aktivoi. Keskustelua alustavat professori Marketta Kyttä Aalto-yliopistosta ja arkkitehti Hille Kaukonen Skanskasta.

• www.taidetehdas.fi

4.–6.12.2015

Ornament design-joulumyyjäiset

Kaapelitehdas, Tallberginkatu 1, Helsinki. Jo perinteeksi muodostuneet Teollisuustaideteiden Liitto Ornament design-joulumyyjäiset tulevat taas. Monipuolinen tapahtuma tarjoaa jokaiselle jotakin huipumuotoilusta taidekäsityöhön ja grafiikasta blogiaarteisiin.

• www.ornamo.fi

11.12.2015 klo 12.00–15.30

Pinnalla – pintakäsittely tänään ja huomenna

Nykytaiteen museo Kiasma, Mannerheiminaukio 2, Helsinki.

Tikkurilan perinteiset Kiasma-seminaarit saavat jatkoa. Tämän seminaarin aiheena on tulevaisuus, ja aihetta käsitellään etenkin pintakäsittelyn ja teknologian näkökulmasta. Vierailavana puhujana esiintyy futuristi Elina Hiltunen.

• www.tikkurila.fi

NÄYTTELYT

MARRAS-JOULUKUU

–31.12.2015

Kamppi – IV kaupunginosa

Laituri, Narinka 2, Helsinki.

Näyttelyssä esitellään Kampin kaupunginosa Baanalta Bulevardille. Näyttelyn ohjelmasta järjestetään keskiviikkoina klo 17.

• laituri.hel.fi

–31.12.2015

Ajatonta kauneutta – Tapio Wirkkalan posliinia ja lasia Rosenthalille

Suomen lasimuseo, Tehtaankatu 23, Riihimäki.

Näyttelyssä on esillä Wirkkalan arvostetulle saksalaiselle Rosenthal-merkille vuosina 1956–1985 suunnittelemaa posliinia, keramiikkaa, aterimia ja lasia sekä harvinaisuuksia, kuten tuotteiden malleja eri materiaaleista.

• www.suomenlasimuseo.fi

–31.1.2016

Docfilm Helsinki – Matka kaupungin muistiin

Virka Galleria, Helsingin kaupungintalo, Sofiankatu 1, Helsinki.

Elokuvakamerat ovat tallentaneet Helsingin juhlaa ja arkista elämänmenoa 1910-luvulta lähtien. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toteuttama näyttely koostuu dokumenttielokuvista ja niiden pysähdyskuvista.

• www.virka.fi/fi/galleria

–28.2.2016

STILL / LIFE – Tapio Wirkkala Retrospective Exhibition

Kulttuuritalo Korundi, Lapinkävijäntie 4, Rovaniemi.

Wirkkalan juhluvuoden päänäyttely juhlistaa Wirkkalan pitkää uraa muotoilun ja taiteen saralla. Näyttelyssä nähdään myös suunnitelmia ja projekteja, jotka eivät toteutuneet.

• www.korundi.fi

ULKOMAAT

MARRASKUU

25.–26.11.2015

Wood – nature's key to a better living environment

Nordea Kontserdimaja, Tallinna, Viro.

Yhdeksättä kertaa järjestettävä Tallinnan puuarkkitehtuurikonferenssi kokoaa kansainvälisen joukon arkkitehteja ja insinöörejä keskustelemaan puusta materiaalina ja sen innovatiivisesta käytöstä.

• www.puidukonverents.ee

LAPSILLE

HELSINKI 1850 -PIPARIKAUPUNKI

Koko perheen joulutapahtuma
28.11.2015-6.1.2016

Helsinkiläisten esikoululaisten leipoma, historiallinen Helsinki 1850 -piparikaupunki, juhlistaa Arkkitehtuurimuseon aulassa joulun tuloa. Millainen oli 1800-luvun Helsinki? Yhteistyössä Dr. Oetkerin kanssa toteutettu Piparikaupunki työpajoihin kutsuu lapset kuvittelemaan kaukaisia aikoja pipareita koristellen. Työpajat ovat lapsille maksuttomia. Aikuiset 8/4/0€.

Lauantai 28.11.2015 kello 13-16

Helsinki 1850 -piparikaupunki juhlii avajaisia koko perheen piparityöpajassa.

Lauantai 12.12.2015 kello 13-16

Helsinki 1850 - joulun piparityöpaja koko perheelle

Torstai 6.1.2016 Kello 13-16

Helsinki 1850 - loppiaisen piparityöpaja koko perheelle

Arkkitehtuurimuseossa käy nyt myös
Museokortti!

Paimion parantola, Alvar Aalto, 1929-1933. Kuva Jussi Tiainen

NÄYTTELY MUSEOSSA

HOITO JA HOIVA

Parantavat tilat silloin ja nyt
25.11.2015-5.6.2016

Tervetuloa avajaisiin 24.11.2015 kello 18.

Ennakkotiedoista poiketen näyttely on avoinna 5.6.2016 asti. Katso joulun poikkeukselliset aukioloajat www.mfa.fi

Arkkitehtuurimuseon ja Suomen arkkitehtiiliitto SAFAn tuottama näyttely esittelee valikoiman terveydenhuoltoon ja hyvinvointiin liittyviä arkkitehtuurikilpailuja vuosilta 1877-2015. Näyttely tarjoaa läpileikkauksen alaan, joka on vuosikymmenten aikana muuttunut merkittävästi. Terveydenhuollossa painopiste on vähitellen siirtynyt sairauden hoidosta terveyden ylläpitämiseen ja ennalta ehkäisevään työhön.

Keskiviikko 25.11. kello 18, keskustelu

SOTE-uudistus sairaala-arkkitehtuurin näkökulmasta

Millaisia palvelurakennuksia ikääntyvä väestö tarvitsee? Millaista on hyvä sairaala-arkkitehtuuri? Millainen rooli sairaalapiirien johtajilla on tulevaisuudessa?

Keskustelijoina:

Erkki Vauramo, professori, tutkija Aalto-yliopisto

Vilhem Helander, arkkitehti

Jouko Isolauri, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin johtaja

Museon sisäänkäyntimaksulla 8/4/0€

Keskiviikko 9.12. kello 18, VAIKUTTAJAFÖRUMI

Hospitals and the architectural avant-garde:
the rediscovery of a lost building type

Vieraina:

Cor Wagenaar (NL), professori, arkkitehti

Hennu Kjisik, professori, arkkitehti SAFA

Maksuton, ennakkokoilmoittautuminen: events@mfa.fi

RAJALTA KOTIIN - ARKKITEHTUURIKILPAILU

Kilpailuehdotukset 30.11.2015 mennessä

Voittajan julkistaminen Arkkitehtuurimuseossa

14.12. kello 10-12.

Lue lisää: mfa.fi/rajaltakotiin

”

VOIDAAN PERUSTELLUSTI KYSYÄ,
ONKO NYKYMUOTOINEN YLEISKAAVA
RIITTÄVÄN JOUSTAVA TYÖKALU
OHJAAMAAN MAANKÄYTTÖÄ
HELSINGISSÄ.

SALLA HOPPU

Pikseleillä tulevaisuuteen

Helsinkiin riittää tulijoita – yleiskaavaehdotuksessa on esitetty, miten Helsinki voi kasvaa 250 000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä.

Yleiskaavan kasvutavoitteen toteuttaminen ei ole helppo tehtävä. Naapurikaupunkien rajat tai meri ovat vastassa joka ilmansuunnassa, eikä korkeaa rakentamistaakaan haluta pilaamaan Helsingin hiilivoimaloiden piippujen kaunistamaa siluettia. Kaupungin sisällä ei ole enää helposti rakennettavaa tilareserviä, kuten edellisiä yleiskaavoja laadittaessa. Östersundomin hankala liitosaluekin on täytynyt jättää kaavan ulkopuolelle.

Tilkkutäkkimäisessä yleiskaavaehdotuksessa on paljon uutta ja kunnianhimoista. Sisääntuloväyliä ollaan muuttamassa katumaisiksi kaupunkibulevardeiksi, ja väljästi rakennettuja alueita yritetään tiivistää monin tavoin. Kaupunkibulevardien toteutuskustannuksia ja lääkkeitä liikenteen ympäristöhaittoihin selvitetään vielä. Olemassa olevien alueiden tiivistäminen ei ole helppoa asukasyhdistysten ja luontoaktivistien riskitilussa.

Malmin lentokentän alue on harvoja aluerakentamiskohteita. Vanhalla lentokentälläkin on äänekkäät puolustajansa, jotka yrittävät vielä kumota lopettamispäätöksen suojeluun vetoamalla.

Yleiskaavaehdotusta on arvosteltu vaihtoehdottomuudesta ja toisaalta epätarkkuudesta. Pikseliesitys nakertaa ainakin

luontojärjestöjen silmissä viheralueita hallitsemattomasti. Yleiskaavakartalla muutosalueita on vaikea hahmottaa ja pikselit lisäävät epämääräisyyttä. Tulkinnanvaraisuus on varmaan nähty keinona helpottaa tarkempaa suunnittelua myöhemmin. Toivottavasti epämääräisyys ei käänny kaavan tavoitteita vastaan.

Vuosikymmenen välein päivitettävän yleiskaavan valmistelu on raskas prosessi. Yleiskaavan liiteaineistona olevat selostukset, selvitykset ja raportit muodostavat Helsingin kokoisessa kaupungissa vaikeasti hahmotettavan kokonaisuuden. Voidaan perustellusti kysyä, onko nykymuotoinen yleiskaava riittävän joustava työkalu ohjaamaan maankäyttöä Helsingissä. Tarpeet muuttuvat nopeasti, ja monen hankkeen vaikutukset säteilevät tavalla tai toisella kuntarajojen yli.

Pääkaupunkiseudun kuntien välinen yhteistyö on toiminut huonosti. Kaavoituksen koordinaatio yskii, raideliikennehankkeet ja asuntorakentaminen viivästyvät, ja kaiken lisäksi kilpaillaan veronmaksajista ja palveluista. Pääkaupunkiseudulle on ehdotettu metropolikaavaa, joka voisi olla ratkaisu moniin ongelmiin. Toivottavasti tahtoa uudistuksiin löytyy poliittisen kiistelyn ja ikävien talousuutisten keskellä.

Helsingin yleiskaava tukeutuu vahvasti raideliikenteeseen. Pisararadan ja raitiovaunusiltojen ohi kurottua nuoli toiveikaasti etelään Tallinnan suuntaan. Olisiko tunnelista vetoapua henkiseen taantumaaan vaipuneelle Suomelle?

Aaro Artto

XPRESSION
PVC-vapaa design-laatta

ZERO JA XPRESSION – PVC-VAPAAJULKISTEN TILOJEN LATTIAT

VIHREÄ KAIKISSA VÄREISSÄ

- Uusi värimallisto ja monipuoliset kuosivaihtoehdot: yhteensä yli 70 lattiavaihtoehtoa – erilaisten tunnelmien luominen on helppoa
- Ei sisällä PVC:tä, klooria, pehmittimiä, ftalaatteja, raskasmetalleja tai halogeeneja – turvallinen kaikissa tiloissa
- Erittäin alhaiset emissiot – edistää hyvää sisäilman laatua
- Käyttäjä- ja ympäristöystävällinen – sopii erinomaisesti kouluihin, päiväkodeihin ja sairaaloihin

Tutustu uutuksiimme osoitteessa www.upofloor.fi

UPOFLOOR®

ZERO
PVC-vapaa Enomer®-matto

ZERO
PVC-vapaa Enomer®-matto

Nuoret arkkitehdit voittoon Jätkäsaaren kouluuunnittelussa

Jätkäsaaren peruskoulun ja Busholmens grundskolan vaativa yleinen arkkitehtuurikilpailu keräsi 137 ehdotusta. Voittajaksi selviytyi nuorten arkkitehtien toimisto **Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit**.

Helsingin kaupunki järjesti Jätkäsaaren peruskoulun ja Busholmens grundskolan suunnittelusta kansainvälisen yleisen ja kaksivaiheisen arkkitehtuurikilpailun. Ensimmäinen vaihe käytiin ideakilpailuna, jossa laadittiin ehdotussuunnitelma. Toiseen vaiheeseen valittiin kuusi työtä, joille annettiin ensimmäisen vaiheen arvioinnin perusteella jatkehitysohjeita. Kilpailijat jatkoivat suunnitelman kehittämistä kestävänsä asiantuntijaryhmän kanssa, johon tuli kuulua ainakin rakenne-, rakennusfysiikka- ja talotekniikka-asiantuntijoita.

Kilpailun tavoitteena oli löytää peruskouluille kaupunkikuvaa rikastava, hyvin toimiva, viihtyisä, arkkitehtonisesti korkeatasoinen, terveellinen ja turvallinen ratkaisu, joka toimii joustavasti myös tulevaisuudessa. Suunnittelussa tuli erityisesti ottaa huomioon kokonaistaloudellisuus, pitkäaikaiskestävyys, energiatehokkuus sekä huollettavuus.

Vaativa tehtävä kehittyvässä Jätkäsaarella

Koulutontti kuuluu Jätkäsaaren ensimmäiseen asemakaava-alueeseen, jolle rakennetaan vuoteen 2018 mennessä asunnot yhteensä yli 6 000 asukkaalle sekä noin 12 000 kerrosneliötä työpaikkoja, julkisia palveluja ja hotelleja. Suunniteltavaan koulurakennukseen tuli mitoittaa 740 oppilaspaiikkaa, ja siinä

tuli mahdollistaa alueen asukkaille myös aktiivinen harrastus- ja vapaa-ajanvietto toimintaa. Toimintakonseptina oli aktiivinen yhteisöllisyys.

Tontti sijoittuu tiiviiseen korttelirakenteeseen, ja se rajautuu lännessä Hyväntoivonkatuun ja muissa pääilmansuunnissa kevyen liikenteen väyliin. Koulun tiivistä rakennusrintamaa hallitsee vanha sataman varasto. Bunkkeri.

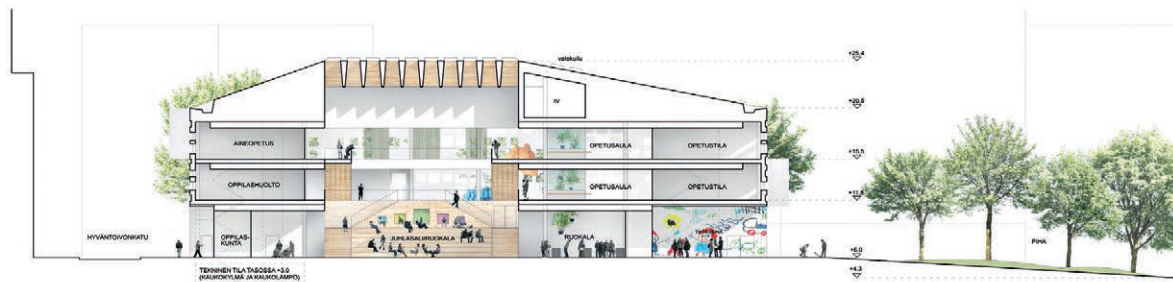
Rakennuksen on tarkoitus olla yksi merkittävimmistä julkisista rakennuksista Jätkäsaarella, minkä tuli näkyä myös suhteessa ympäristöön. Keskeinen kaupunkikuvallinen haaste kilpailussa oli löytää onnistunut suhde viereisten tonttien korkeisiin rakennuksiin, erityisesti massiiviseen Bunkkeriin. Julkisivujen jäsentelyn puolesta onnistuneimpina kilpailutöinä pidettiin ehdotuksia, joissa rakennuksen hahmo oli tavalla tai toisella yhtenäinen.

Kilpailutyöt tarjosivat erilaisia lähestymistapoja sisätilojen ryhmittämiseen, toiminnallisiin mahdollisuuksiin ja tilanmuo-

“

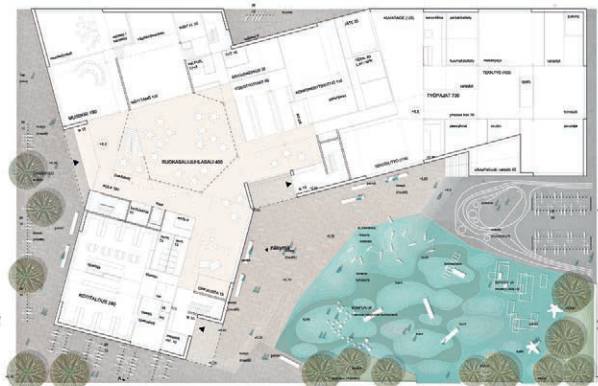
NELIÖMAINEN JA TIIVIS POHJA-
RATKAISU ON ENNAKKOLUULOTON
POIKKEUS. TILAT ON SIJOITETTU
RUUTUKAAVAMAISESTI
EPÄSYMMETRISEN JA KOMEAN
PORRASKATSOMON YMPÄRILLE.

Voittajatyön epäsymmetrisesti sijoitettu porraskatsomo keräsi kiitosta.

Jaettu toinen palkinto meni ehdotukselle Sakki.

dostukseen. Perinteisimmässä ratkaisumallissa toiminnot oli sijoitettu sivukäytävien varseille. Toisessa perustyyppissä yhteistilat oli sijoitettu Bunkkerikujan varteen itä-länsisuunnassa ja solut liittyivät niihin kampamaisesti poikittain.

Ehdotusten joukossa oli runsaasti versioita viime vuosina suosittua kukka- tai tähtimallista, jossa solut ympäröivät sydäntiloja omina sakaroinaan. Parhaimmillaan syntyi yhteisöllisyyttä vahvistava keskeistila ja välimatkat solujen ja yhteistilojen välillä jäivät lyhyiksi.

Merkittävä arviointiperuste oli myös pitkäaikaiskestävyys. Taustalla oli ajatus siitä, että pitkäikäiset ratkaisut ovat lähtökohtaisesti ympäristöstävällisiä, ekologisia ja elinkaaritaloudellisia. Rakenteiden osalta haettiin kosteusteknisesti toimivia ratkaisuja.

Monipuolinen tehtävä vaati monipuolista osaamista

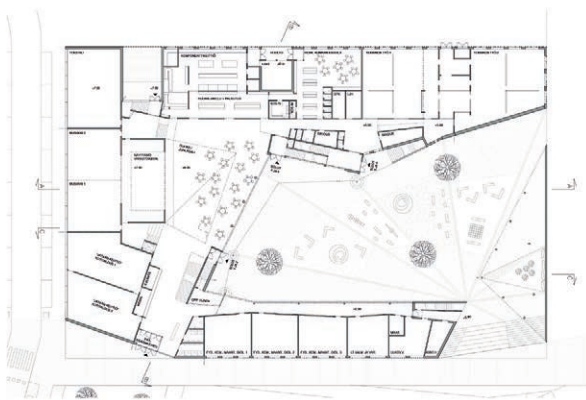
Kilpailun voittajaksi valittiin yksimielisesti ehdotus *Nemo*. Kilpailutyössä koulu on hahmoltaan urbaani ja se istuu luontevasti kaupunkirakenteeseen. Koulun sijoitus toimii: se jättää

sopivan välimatkan massiiviseen Bunkkeriin ja muodostaa sen kanssa vastinparin. Rakennuksen neliömäinen hahmo on jäsenneily onnistuneesti pysty- ja vaakasuunnassa. Maantason kerroksen julkisivut ovat sisäänvedetyt, mikä tarjoaa suojaa puuverhoukselle ja vähentää sen huoltoa.

Neliömäinen ja tiivis pohjaratkaisu on ennakkoluuloton poikkeus. Tilat on sijoitettu ruutukaavamaisesti epäsymmetrisen ja komean porraskatsomon ympärille.

Toinen palkinto jaettiin kahden ehdotuksen, *Sakin* ja *Busen*, kesken. Ehdotuksessa *Sakki* kompakti rakennus sijoittuu tontille luontevasti ja synnyttää Bunkkeriin rajautuvan miellyttävän pihan. Aurinko paistaa pihalle koko koulupäivän ajan. Koulun eri siivet mukautuvat hienosti ympäristöön, ja kokonaisuus sitoutuu Jätkäsaaren kaupunkirakenteeseen.

Ehdotuksessa *Busse* sisäpihan vapaa muotoilu on yhdistetty onnistuneesti rakennuksen ulkosivujen suorakulmaiseen, tontin rajoja seuraavaan geometriaan. Rakennuksen ja itä-sivun pihakatoksen rajaama suojaisa piha muodostaa rakennuksen eri siipiä yhdistävän ja kokoavan tilan. Yhteys Bunkkeriin ja liikuntapuistoon on luonteva.

Ehdotukset *Kanvas*, *Veranta* ja *Kolme kaupunkia* lunastettiin. *Kanvas*-ehdotuksessa rakennus on tilajäsentelyltään oppikirjamaisen selkeä ja suunnitelmassa on potentiaalia tyyppikouluksi. Se operoi kiinnostavalla tavalla vanhan ajan koulurakennuksen ja tulevaisuuden koulun kartoittamattomassa välimaastossa.

Ehdotuksessa *Veranta* rakennusmassa asettuu hyvin paikkaansa ja käy kiinnostavaa vuoropuhelua Bunkkerin kanssa. Ehdotuksen itä-länsisuuntaiset vyöhykkeet muodostavat jännittävän tilasarjan. Erityisesti veranta on tilana uudentyypinen.

Kolme kaupunkia on mielenkiintoinen ja poikkeava puheenvuoro tuoreen pedagogisen lähestymistapansa vuoksi. Jako kolmeen erilaiseen oppimisympäristöön on toimiva peruslähtökohta.

Kilpailussa annettiin lisäksi viisi kunniainnointia ehdotuksille *Playground*, *Vihreä ääretön*, *Himmeli*, *Auringon leikki* sekä *Mörkö-Bugaboo*.

Pentti Kareoja ja Timo Jeskanen

Ehdotus Busse nousi myös jaetulle toiselle sijalle.

Palkintolautakunta

Kilpailun järjestäjän nimeämät jäsenet:

Anni Sinnemäki, apulaiskaupunginjohtaja,

palkintolautakunnan puheenjohtaja

Sari Hildén, Kiinteistövirasto, Tilakeskus

Matti Kaijansinkko, KSV, Länsisatama-projektin arkkitehti

Kaisa Nuikkinen, arkkitehti SAFA, Opetusvirasto

Jarmo Raveala, arkkitehti SAFA, Kiinteistövirasto, Tilakeskus

Outi Sääntti, Kaupunginkanslia

Suomen Arkkitehtiiliiton nimeämät asiantuntijajäsenet:

Timo Jeskanen, arkkitehti SAFA

Pentti Kareoja, professori, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan apuna olleet asiantuntijat:

Kati Aaltio, rehtori

Anneli Nurmi, arkkitehti, Tilakeskus

Pirkka Hellman, arkkitehti SAFA, Rakennusvalvontavirasto

Matti Kruus, Indepro

Jyrki Jalli, IdeaStructura

Kaija Tarvainen, Indepro

Henrik Möller, Akukon

Risto Kiviluoma, WSP Finland

Janne Silvennoinen, FMC Laskentapalvelut

Tuula Paloniemi, FMC Laskentapalvelut

Mika Lähteenmäki, NL-Rakennuslaskenta

Kilpailun sihteeri: **Tuire Kujala**, arkkitehti, Indepro

Lunastettu ehdotus Veranta.

Lunastettu ehdotus Kanvas.

Lunastettu ehdotus Kolme kaupunkia.

PALKITUT

1. palkinto

Nemo

Tekijät: Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit / arkkitehti **Erkko**

Aarti, tekniikan kandidaatti **Arto Ollila**, tekniikan kandidaatti **Mikki Ristola**

Rakennesuunnittelu: **Jukka Ala-Ojala**, Wise-Group

LVI-suunnittelu: **Erkki Immonen**, Insinööritoimisto Leo Maaskola

Palokonsultointi: **Kalervo Korpela**, KK-Palokonsultti

Maisemasuunnittelu: maisema-arkkitehti **MARK Sofia**

Tigersted, tekniikan kandidaatti **Kuisma Rasilainen**

Pienoismalli: **Arto Tuisku**, Jyrsijä

Jaettu 2. palkinto

Sakki

Tekijät: Versta Arkkitehdit / arkkitehdit **SAFA Väinö**

Nikkilä, **Jussi Palva**, **Riina Palva**, **Ilkka Salminen**

Avustajat: arkkitehtiylioppilas **Aapo Airas** (II vaihe),

tekniikan kandidaatti **Jukka Kangasniemi**, arkkitehti

SAFA Saara Kantele (II vaihe), arkkitehti **SAFA Pyry Kan-**

tonen (I vaihe), arkkitehti **SAFA Milla Parkkali**, MASU

Planning (II vaihe), maisema-arkkitehti **MARK MDL**

Malin Blomqvist, maisema-arkkitehti **MAA Sune Oslev**,

maisema-arkkitehti **MARK Sarianna Salminen**,

maisema-arkkitehtiylioppilas **Inka Norros**

Rakenne ja rakennusfysiikka (II vaihe): **Tapio Aho**, Ramboll

Talotekniikka (II vaihe): **Kari Seitaniemi**, Insinööritoimisto Leo Maaskola

Pienoismalli (II vaihe): **Pertti Parmes**, Pienoismallitoimisto Pertti Parmes

Jaettu 2. palkinto

Busse

Tekijät: Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit /

arkkitehdit **Kirsti Sivén**, **Asko Takala**

Työryhmä: **Jaakko Isosomppi**, **Eliane Leutzinger**, **Milja**

Nykänen, **Tatu Pärssinen**, **Annamari Vesamo**

Rakennesuunnittelu: **Tero Aaltonen**, Sweco

LVI-suunnittelu: **Juha Pentikäinen**, ClimaConsult Finland

Sähkösuunnittelu: **Juha Kiviniemi**, Yhtyneet Insinöörit

Pienoismalli: **Jaakko Heliövaara**

Lunastukset

Kanvas

Tekijät: **Matias Kotilainen**, **Tuomas Martinsaari**, **Paul Thynell**

Avustaja: **Brita Thynell**

Veranta

Tekijä: Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki /
professori, arkkitehti **SAFA Ilmari Lahdelma**

Avustajat: arkkitehti **Jukka Savolainen** (mallinnus),
arkkitehti **SAFA Petri Saarelainen**, arkkitehtiylioppilas
Taavi Henttonen

Kolme kaupunkia

Tekijät: **Lundén Architecture** / arkkitehdit **SAFA Eero Lundén FRSA**, **Maija Parviainen**

Avustajat: diplomi-insinööri **Matti Pirinen**, arkkitehtiylioppilas **Ron Aasholm**, arkkitehtiylioppilas **Carmen Lee**,
arkkitehti **Arja Lehtimäki**, arkkitehti **Callisté Mastrandreas**, arkkitehti **Christopher Erdman**, arkkitehtiylioppilas **Xudong Yan**, arkkitehtiylioppilas **Emma Koivuranta**

Kunniamaininnat

Playground

Tekijä: **Ulargui y asociados arquitectos slp**, Espanja /
arkkitehti **Jesús Ulargui Agurruza**

Vihreä ääretön

Tekijät: arkkitehdit **DE / HMONP Guillaume Keidel**,
Ludovic Zacchi, Ranska

Avustaja: arkkitehti **SAFA Henna Kempainen**

Himmeli

Tekijät: arkkitehti **SAFA Pia Sopanen**, arkkitehti **Ilkka Svärd**

Auringon leikki

Tekijät: **MADE** arhitekti, Latvia / arkkitehdit **Miķelis Putrāms**, **Linda Krūmiņa**, **Liena Šiliņa**

Avustaja: **Alina Baumanė**

Mörkö-Bugaboo

Tekijät: **MUUAN** ja **Avarrus** / arkkitehtiylioppilas **Aleksi Rastas**, arkkitehti **SAFA Tuulikki Tanska**, arkkitehti **SAFA Olli Metso**, arkkitehti **SAFA Tiina Antinoja**, arkkitehti **SAFA Pauli Siponen**, arkkitehti **SAFA Niilo Ikonen**, arkkitehti **Gerrie Bekhuis**

Ulkopuoliset avustajat: arkkitehtiylioppilas **Lauri Salo**,
arkkitehti **SAFA Panu Härmävaara**

Lunastuksen tai kunniamaininnan saaneiden töiden täydelliset tekijätiedot löytyvät osoitteesta www.safa.fi > Kilpailut.

Kunniamaininta, Mörkö-Bugaboo.

Kunniamaininta, Playground.

Kunniamaininta, Auringon leikki.

Kunniamaininta, Himmeli.

Kunniamaininta, Vihreä ääretön.

Uusi Nokia syntyy radanvarteen

Kutsukilpailussa haettiin korkeatasoista ja realistista ratkaisua Nokian keskustan elinvoiman lisäämiseksi.

Nokian kaupungin järjestämässä kilpailussa kehitettiin kaupunkikuvallisia ja liikenteellisiä periaatteita Nokian keskustan tulevaisuutta varten. Tämä tehtiin täydentämällä ja uudistamalla maankäyttöä. Kilpailulla haluttiin ratkaista yksityisten ja julkisten palvelujen sekä keskusta-asumisen tulevaisuuden periaatteet.

Haastavan tehtävän ratkaisemiseen kutsuttiin neljä toimistoa: Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik, Arkkitehtitoimisto A-Kon-

”

SUUNNITELMAN SELKÄRANKA MUODOSTUU MATKAKESKUKSEN YMPÄRISTÖN KEHITTÄMISESTÄ JA SEN JATKAMISESTA RADAN POHJOISPUOLELLE.

sultit, työryhmä FCG Arkkitehdit ja Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen sekä Arkkitehdit Anttila & Rusanen. Vaativan kilpailun voittajaksi valittiin **Arkkitehdit Anttila & Rusanen** ehdotus *Ropelli*.

Arkkitehdit Anttila & Rusanen voittanut ehdotus Ropelli.

Voittanut ehdotus Ropelli, leikkaus liikekeskustasta ja puistosta.

Mosaikkikaupunki vaatii joustavia ratkaisuja

Kilpailualueeseen kuului Nokian keskusta Nokianvirran tehdassaarelta rautatien pohjoispuoliselle vanhalle teollisuusalueelle asti. Tälle alueelle sijoittuvat keskeisimmät palvelut. Nokianvirran varren ja rautatien alueen entiset teolliset ympäristöt hallitsevat keskustan reunavyöhykettä, ja toiminnallinen keskusta sijoittuu niiden väliin topografialtaan paikoin voimakkaastikin vaihtelevalle alueelle.

Nykyisellä keskustalla on mosaikkimainen rakenne, joka muodostui 150 vuoden kuluessa, kun teollinen yhdyskunta kehittyi kaupungiksi. Alueelle on laadittu useita suunnitelmia ja laajoja asemakaavoja, joista on toteutunut sellaiseen vain pieniä erillisiä osia. Suunnitelmien taustat ja tavoitteet ovat vaihdelleet aikakauden mukaan, ja jopa keskustan ytimen paikkaa on siirrelty.

Kilpailussa keskustan elinvoimaisuutta ja monipuolisuutta tuli tukea kaksinkertaistamalla alueen nykyinen 2 500 asukkaan määrä ja lisäämällä työpaikkoja.

Alueen koon ja vaihtelevan ympäristön vuoksi parhaiten osoittautuivat joustavat ratkaisut. Ne muodostavat toteutuessaan laadukasta ja valmiin oloista kaupunkiympäristöä, vaikka ne rakentuivat vaihteittain pitkällä aikavälillä.

Hajallaan olevat toiminnot yhteen

Kilpailussa olennaista oli melko hajallaan sijaitsevien tärkeiden kohteiden kutominen toimivaksi verkostoksi. Radan pohjoispuoli tuli kytkeä matkakeskuksen avulla etelään kohti Pirkkalaistorin kaupallista keskustaa ja edelleen sekä Nokianvirralle että uuden Prisman suuntaan. Kaikissa töissä esitettiin ansiokkaita ideoita kudelman toteuttamiseksi.

Onnistuneimmissa ratkaisuissa kokonaisuus oli liitetty luontevasti ympäristöön ja näin oli saatu keskustan kaupunkikuvallisesti avoimeen ilmeeseen tyylikkäästi istuvaa ja kaupunkimaista täydennysrakentamista. Nokianvirran hyödyntäminen oli lähtökohtaisesti haastavaa, sillä yhteyden katkaisivat edelleen toiminnassa olevat teollisuuskompleksit.

Kiinnostavana yksityiskohtana kaikki työryhmät olivat esittäneet muuta ympäristöä selvästi korkeampia rakennuksia keskeisten paikkojen maamerkeiksi. Jo toteutettu, sivum-

Palkitut

Voittaja Ropelli

Arkkitiedit Anttila & Rusanen

Tekijät: arkkitiedit SAFA Jesse Anttila, Mikko Rusanen ja Leena Holmila, arkkitieditylioppilaat Marius Savickas ja Laura Runolinna

Liikenne ja maankäyttö: Jouni Lehtomaa, Ramboll Finland
Kauppa ja palvelut: Mari Pitkäaho, Ramboll Finland

Kunniamaininta Tahti tiivistyy

Arkkitieditoimisto A-Konsultit

Tekijät: arkkitiedit SAFA, professori emeritus Staffans

Lodenius, arkkitiedit SAFA Jyrki Iso-Aho, arkkitiedit SAFA Riikka von Martens, FM, TkK Panu Söderström, arkkitiedit SAFA Milja Lindberg, arkkitiedit Ville Kuhmonen, arkkitieditylioppilas Liisa Heinonen

Liikennesuunnittelu: Björn Silfverberg, WSP Finland
Kaupallinen suunnittelu: Tuomas Santasalo, WSP Finland

Palkintolautakunta

Nokian kaupungin nimeämät jäsenet:

Arja Laitinen, puheenjohtaja
Jari Haapaniemi, varapuheenjohtaja
Leo Lähde, Kimmo Lamminsivu ja Pia Marjamaa, luottamushenkilöjäsenet
Eero Väättäinen, kaupunginjohtaja
Simo Latva, teknisen keskuksen johtaja
Ulla-Kirsikka Vainio, rakennustarkastaja
Asko Riihimäki, kaupunginarkkitiedit

Kilpailijoiden nimeämä ammattijäsen:

Tuomas Seppänen, arkkitiedit SAFA

Palkintolautakunnan sihteeri:

Jorma Hakola, kaavoitusarkkitiedit

Kunniamaininnan sai ehdotus Tahti tiivistys.

malla sijaitseva tornitalo lienee osin madaltanut kynnystä korostaa solmukohtia.

Kohteita nivottiin yhteen myös jalankulkuverkoston erilaisilla variaatioilla. Soveltuvimmat ideat olivat helminauhamaisia verkostoja, joiden nivelkohdissa hyödynnettiin vanhoja teollisuusrakennuksia.

Ropelli pyörähtää

Voittaneessa ehdotuksessa *Ropelli* korostuu varmaotteisen kokonaisuuden lisäksi kaksi selkeästi jäsenennettyä keskusta: matkakeskus ja Pirkkalaistori. Ne on liitetty toisiinsa kävely-painotteiseksi muutetulla välialueella ja uudella keskuspuistolla.

Suunnitelman selkäranka muodostuu matkakeskuksen ympäristön kehittämisestä ja sen jatkamisesta radan pohjoispuolelle. Ratkaisu kytkee alueet liikenteen ja tilan kannalta tehokkaasti. Rautatien molemmiin puoliin sijaitsevat teollisuusrakennukset luovat paikkaan teollisen historian tunnelmaa.

Pirkkalaistorin alue on muutettu keskustakortteleiksi ja kävelykaupunkiympäristöksi. Toria on ehdotettu pienennettäväksi.

Ropellissa on ehdotuksista selkein viherverkko. Kortteleiden ja viherympäristön vuorovaikutus toimii erityisesti alueen pohjoisella osalla hyvin: korttelit jäsenyivät selkeiksi kokonaisuuksiksi, ja niiden monipuolinen rakenne kytkeytyy ympäröiviin virkistysalueisiin ja tukeutuu hyvin nykyiseen katuverkkoon.

Ehdotuksen joustava kokonaisratkaisu on tasapainoinen. Se tarjoaa maankäytölle eheää ja luonteikasta mallia, jossa on ratkaistu kehityskelpoisesti kilpailulle asetetut tavoitteet. Lopputulos on paikan vahvuuksista ammentava tulevaisuuden keskusta- ja kaupunkiympäristö.

Kunniamaininnan sai ehdotus *Tahti tiivistys*. Siinä on muodostettu toiminnallisesti helminauhamaista keskustaa, jossa on kehitetty onnistuneesti reittiä matkakeskukselta Pirkkalaistorille ja edelleen itään Prismalle. Pohjoisessa teollisuus- ja varastotoiminnoista asumiseen tai muiksi toiminnoksi muutettavat entiset teollisuusalueet muodostavat kiinnostavaa ja rakenteellisesti toimivaa kaupunkia. Ehdotuksessa on lukuisia paikkojen luonnetta kehittäviä oivaltavia yksityiskohtia ja keskustan luonteelle sopivia kohokohtia.

Tuomas Seppänen

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

	ALOITUS	SISÄÄNJÄTTÖ
ARA - Vartiosaari - Asumista kaikille!	16.6.2015	30.11.2015
Asumisen ratkaisuja turvapaikanhakijoille	19.10.2015	30.11.2015
Kauniaisten kaupungintalokortteli – Stadskvarteret i Grankulla	2.11.2015	15.2.2016
Wirkkala-Bryk Archive Competition	18.11.2015	2.4.2016
Myllykosken kirkko ja ympäristö, suppea	1/2016	3/2015
Kuopion soiva ja sykkivä sydän	3/2016	8/2016

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

EUROPAN 13	2.3.2015	30.6.2015
Jyväskylän Ruusuipuiston museoiden lisärakennus	29.6.2015	30.10.2015

KUTSUKILPAILUT

SATO - Responsible Building for Future	1.7.2015	6.10.2015
Kruunuvuorenrannan Borgströmin kortteli	15.6.2015	9.10.2015
Kouvola Pioneeripuiston asuntomessualue, suppea	1.10.2015	30.11.2015
Porin Puuvillan laajennus	15.9.2015	15.1.2016
Kuninkaantammen asuinkortteli	1.10.2015	15.2.2016
Sipoon yhtenäiskoulun laajennus	19.10.2015	29.2.2016

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi -> kilpailut

Työympäristöt kehittyvät Kalliossa

Kutsukilpailussa etsittiin ratkaisuja tulevaisuuden työympäristöihin Helsingissä. Voittajaluokkaan nimettiin kaksi työtä, joiden kanssa jatketaan neuvotteluja suunnittelun toteutuksesta.

Senaatti-kiinteistöt järjesti kutsukilpailun uudisrakennetavasta virastorakennuksesta osoitteessa Haapaniemenkatu 4. Nykyinen, vuonna 1974 valmistunut virastorakennus on peruskorjausiossa, eikä se todennäköisesti kykene vastaamaan muuttuvan tietotyön toimitilatarpeisiin ja kiristyyviin energiavaatimuksiin. Tarkoituksena oli löytää suunnitelma, jossa yhdistyvät hyvä työympäristö, kaunis rakennus, taloudellisuus ja energiatehokkuus.

Ideakilpailuun arvottiin ilmoittautumishakemusten perusteella neljä arkkitehtien vetämää työryhmää. Kilpailussa ei haettu yhtä voittajaa vaan kahta parasta, jotka jatkavat neuvotteluun suunnittelutehtävästä.

Kilpailun erityispiirteenä oli myös se, ettei hankkeelle laadittu tilaohjelmaa vaan ohjeeksi annettiin valtion toimitalastrategia sekä yleispätevät työympäristökonseptin linjaukset. Erityisenä tavoitteena oli valtion uusien toimitilatarpeiden mukainen tilankäytön tehokkuus sekä tilojen yhteiskäyttö ja muunneltavuus.

Suunnitteluryhmien tuli itse arvioida usean käyttäjän virastotalon yhteiskäyttötilojen laajuutta ja suunnitella toimistojen monitilaympäristön joustava rakenne. Ehdotuksissa tuli etsiä työympäristöratkaisuja, jotka tukevat uusia työnteon tapoja pitkälle tulevaisuuteen. Ehdotukset tuli laatia nykyisen asemakaavan puitteissa, ja sen sallima rakennusoikeus oli käytettävä kokonaan.

Erilaiset lähestymistavat työympäristöihin

Kilpailuun saatiin neljä toisistaan poikkeavaa ehdotusta. Kukin kilpailija oli painottanut erityyppisiä ominaisuuksia. Kilpailun luonteen mukaisesti tuomaristo arvioi ehdotuksia koko hankkeen tavoitteellisen kehittämisen näkökulmasta ja arvosti ennen kaikkea ideoiden kehityskelpoisuutta.

Virastorakennuksen tiloilta edellytettiin yleispätevyyttä ja kykyä muuntua käyttäjän tarpeisiin. Tilojen oli sopeuduttava

**TILOJEN OLI SOPEUDUTTAVA
TIIETOTYÖYMPÄRISTÖJEN KEHITYK-
SEEN JA HALLINNON MUUTOKSIIN.**

tietotyöympäristöjen kehitykseen ja hallinnon muutoksiin. Missään ratkaisussa ei ollut paneuduttu työympäristön kehittämiseen kovin innovatiivisesti. Ehdotukset toistivat pääsääntöisesti jo käytössä olevia ratkaisuja. Monipaikkaista ja liikkuvaa työtä tukevaa työtilaympäristöstä ei esitetty.

Ehdotuksessa *Haapaniemi* oli paneuduttu tehtävään syvälsimmin. Se perustui yhteiseen sisäkatuun ja siihen liittyviin tiloihin. Ehdotuksessa *Musti ja mirri* yleispätevään runkoon oli järjestetty tiukan modulaarinen työympäristö, joka sisälsi kak-sikerroksisia tiloja.

Ehdotus *Kadun yli puiden siimekseen* onnistui muita paremmin tavoittamaan työympäristön muuntojoustavuuden ja toimistokerroksen jaettavuuden tavoitteet. Se perustui yleispätevään runkoratkaisumitoitukseen. Myös pohjaltaan suorakaiteesta poikkeavassa ehdotuksessa *Messi* nähtiin mahdollisuus hyviin sisäisiin yhteyksiin ja työympäristön muunteluun.

Maltilliset kaupunkikuvalliset ratkaisut

Kaavan sitovimpia reunaehtoja olivat räystääslinjaltaan yhtenäinen, koko korttelin mittainen taustaseinä Väinö Tannerin kentälle sekä jalankulkureitin jatkaminen yhtenäisesti läpi korttelin.

Rakennusoikeuden hyödyntäminen sekä olevien rakennusten määrittelemän räystääslinjan ja toimistorakennuksen nykyvaatimusten mukaisen kerroskorkeuden yhteensovittaminen osoittautui vaikeaksi. Kaikki ehdotukset sijoittivat toimistotiloja räystääslinjan yläpuoliseen sisäänvedettyyn osaan. Haapaniemenkadun ja Väinö Tannerin kentän kulma vaatii silti jatkotyöstöä, jotta julkisivukäsittely kääntyy kulman ympäri konstailematta.

Muista ehdotuksista poiketen *Messi* esitti kauniin punatiilisen julkisivujäsentelyn. Toteutuessaan se vahvistaisi koko ympäristön identiteettiä. Ratkaisu toimisi hyvin Sörnäisen alueen teollisten rakennusten kanssa, ja se yhdenmukaistaisi koko

Voittajaluokkaan nimettiin kaksi työtä, Kadun yli puiden siimekseen (yllä) ja Messi (alla).

Kadun yli puiden siimekseen, leikkaus.

Väinö Tannerin kentän puoleista kaupunkitilaa. Muiden ehdotusten esittämä nykytilan päivitys ei muuttaisi kaupunkikuvaa olennaisesti nykyisestä.

Asemakaavassa osoitetut pihapaviljonkien rakennusalat ovat kaavan vastaus lisärakentamistarpeeseen nykyisen rakennuksen säilyessä. Kilpailu osoitti, ettei niille löydy uudisrakennushankkeessa tarkoituksenmukaista käyttöä, sillä päärakennuksen kasvattaminen lisää tilojen käytettävyyttä.

Miellyttävä ja virikkeinen jalankulkumiljöö tontin läpi voidaan toteuttaa hyvällä pihasuunnittelulla ja pihan rakenteilla ilman pihalle sijoitettavia rakennuksia. Tästä toimi esimerkkinä *Kadun yli puiden siimekseen*, joka esitti nykyisen pihakäivannon täyttämistä ja pihan istuttamista puistoksi. Sisäpihan käsittelyssä parhaat ratkaisut tukivat käytettävyyttä ja hävittivät tontin tasoerot ja toteuttivat siten kaavan edellyttämää läpikuljettavuutta.

Parhaat työryhmät jatkoneuvotteluihin

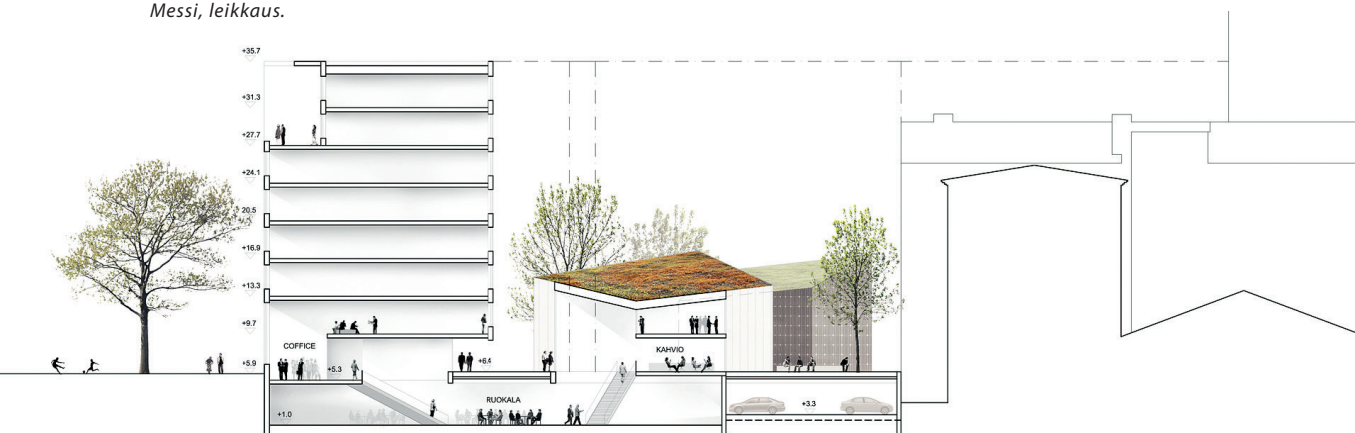
Koska ehdotusten kokonaislaajuudet, -tilavuudet ja esitetyt tilakokonaisuuksien painotukset poikkesivat toisistaan, kokonaishinnat olivat arvostelussa suuntaa antavassa asemassa. Rakennettavuutta vertailtiin kokonaisuutena, ja hankkeiden toisistaan poikkeavien ominaisuuksien toteutus- ja kustannusvaikutuksia arvioitiin jatkokehitysohjeiden valossa.

Edellytetty energiatehokkuus saavutettiin ehdotuksissa yksilöllisin keinoin käytössä olevaa rakentamisen teknologiaa käyttäen. Uusiutuvan energian tuotanto nojasi poikkeuksetta aurinkosähkö- ja -lämpöpaneelien käyttöön.

Tuomaristo katsoi ehdotusten *Kadun yli puiden siimekseen* ja *Messi* toteuttavan parhaiten kilpailun kokonaistavoitteet ja olevan kehityskelpoisimpia jatkosuunnittelun pohjaksi. Nämä työryhmät jatkavat neuvotteluun suunnittelutehtävästä.

Samuli Miettinen
arkkitehti SAFA

Messi, leikkaus.

Palkitut

Kadun yli puiden siimekseen

Arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen

Tekijä: **Tuomo Siitonen**

Avustajat: **Henrik Ahola, Hannele Cederström, Tarmo Juhola, Tuomas Siitonen, Helena Vartija, Hans Nevanperä** (perspektiivikuvat)

Rakennesuunnittelu ja geotekninen suunnittelu:

Lasse Rajala, Sweco Rakennetekniikka

Rakennettavuuden asiantuntija: **Tuula Kuisma, Lasse Rajala**, Sweco Rakennetekniikka

LVIAJ-suunnittelu: **Jukka Tyni**, avustaja **Risto Nikkilä**, Granlund

Sähkö-, tele- ja valaistussuunnittelu: **Heikki Kaartinen**, avustaja **Leif Virtanen**, Granlund

Ympäristö- ja elinkaariasiat: **Erja Reinikainen**, avustaja **Kristian Bäckström**, Granlund

Messi

Työyhteisliittymä: Arkkitehdit Davidsson Tarkela ja Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen

Tekijät: **Aki Davidsson, Jaana Tarkela, Mikko Heikkinen, Markku Komonen, Janne Kentala, Markku Puumala**

Avustajat: **Liisa Viljakainen, Erkko Aarti, Jere Pääkkönen**
Rakennesuunnittelu ja geotekninen suunnittelu:

Jukka Ala-Ojala, Wise Group Finland

Rakennettavuuden asiantuntija: **Tuukka Salo**, HTJ

LVIAJ-suunnittelu: **Jukka Tyni**, Granlund

Sähkö-, tele- ja valaistussuunnittelu: **Heikki Kaartinen**, Granlund

Ympäristö- ja elinkaariasiat: **Erja Reinikainen**, Granlund

Muut kilpailijat

Haapaniemi

KVA Arkkitehdit

Pääsuunnittelu: **Erki Valdre**

Arkkitehti- ja työympäristösuunnittelu: **Ritva Kokkola-Lemarchand**

Musti ja mirri

Arkkitehtitoimisto Hannu Jaakkola

Tekijät: **Kai Rajakaltio, Hannu Jaakkola**

Muiden kilpailijoiden täydelliset tekijätiedot löytyvät osoitteesta www.safa.fi > Kilpailut.

Voittajatiimit palkinnonjakotilaisuudessa.

Palkintolautakunta

Kilpailun järjestäjän nimeämät jäsenet:

Jorma Heinonen, toimialajohtaja, puheenjohtaja ja **Juha Lemström**, operatiivinen johtaja, Senaatti-kiinteistöt, **Olavi Veltheim**, asemakaavapäällikkö, Helsingin kaupunki, KSV, **Janne Johansson**, rakennuttajapäällikkö, Senaatti-kiinteistöt

Kilpailijoiden nimeämä puolueeton asiantuntijajäsen:

Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA

Asiantuntijat Senaatti-kiinteistöistä:

Ulla Kauranen, johtava asiantuntija (hankkeen taloudellisuus), **Reetta Ripatti**, johtava asiantuntija (työympäristö), **Petri Vahlman**, talotekniikan asiantuntija (LVIS ja energia), **Juha Muttilainen**, johtava asiantuntija (LVIS ja energia)

Kustannuslaskentakonsultteina toimivat kustannuslaskijat:

Ilkka-Matti Tuononen ja **Tapio Holopainen**, A-Insinöörit Rakennuttaminen

Kilpailun sihteeri:

Tuire Kujala, arkkitehti SAFA, Hankesuunnittelu Tuire Kujala

Palkintolautakunnan käyttämät asiantuntijat:

Henna Helander, yliarkkitehti, Rakennusvalvontavirasto, **Janne Prokkola**, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunki, KSV, **Perttu Pulkka**, arkkitehti, Helsingin kaupunki, KSV, **Tuomas Lehmusmetsä**, turvallisuus-päällikkö, Senaatti-kiinteistöt

The Tapio Wirkkala Rut Bryk Foundation is pleased to announce an open international concept competition for the future Foundation Archive.

The competition launch will be held at EMMA - Espoo Museum of Modern Art on 3 December 2015 @ 16:00

Participants must register by 1 March 2016

The Competition closes 2 April 2016

Results will be published June 2016

Further competition details at www.wirkkalabryk.fi

LUENTO / LECTURE

WINFRIED NERDINGER

Professor em. for History of Architecture and Construction,
Technische Universität München

Stadt in der Arktis, 1971 (mit Kenzo Tange) © Fritz Dressler, Worpswede

FREI OTTO

Light weight construction – natural design

Keskiviikkona/Wednesday 25.11. 2015 17.00

Sähkötalon auditorio/Sähkötalo auditorium, Runeberginkatu 1 A, 1. krs,
Helsinki, ovi suoraan kadulta/door directly from the street

Alvar Aalto -akatemia järjestämä avoin yleisöluento
Lecture is in English

**A L V A R
A A L T O
M U S E O**

Alvar Aalto -akatemia
Alvar Aallon ateljee
Tiilimäki 20
00330 Helsinki
www.alvaraalto.fi

artek

Betonijulkisivu-palkinto

Kangasala-talolle

Vuoden 2015 Betonijulkisivu-arkkitehtuuripalkinnon voitti Arkkitehtuuri- ja suunnittelutoimisto Heikkinen-Komonen Oy Kangasala-talolla.

Kangasala-talossa yhdistyvät laadukas arkkitehtisuunnittelu sekä innovatiivinen julkisivuratkaisu. Uusi julkinen rakennus liittyy osaksi suomalaisen kirkonkylän kulttuurimaisemaa. Työ on oivallinen esimerkki betonin käytöstä: julkisivujen veistoksellisuus ja vivahteikas värimaailma korostavat rakennusmateriaalin tarjoamia mahdollisuuksia.

Kangasala-talo sijaitsee Kangasalan keskustassa kirjasto-rakennuksen vieressä, ja se on osa keskustakorttelia. Talo on itsenäinen kulttuurirakennus, jossa on monikäyttösali, taide-museo, galleriatila sekä kunnanvaltuuston ja -hallituksen ko-

koustitilat. Rakennus täydentää ilmeikkäästi ympäröivää korttelirakennetta ja ottaa arvoisensa paikan läheisen kirkon ja harjumaiseman tuntumassa.

Kangasala-talo on esimerkki arkkitehtonisesta kunnianhimesta ja taidosta. Niukka ja monoliittiseen rakennusmas-soitteluun on luotu herkkyyttä ja rytmikkyyttä julkisivupinnan yli ulottuvalla ruudukolla. Ruosteen sävyyn patinoitunut julkisivut liittävät rakennuksen niin vanhan kirkon ja harjumai-seman sävyihin kuin **Kimmo Pyykön** taideteosten materiaa-leihin.

Oivallus värjätä harmaa arkinen betonipinta lämpimään ruskean sävyyn korostaa rakennuksen julkista arvokkuutta. Se on samalla kustannustehokas tapa toteuttaa ilmeikäs kokonaisuus tiukoissa kustannusraameissa.

Ansioitunut voittajatoimisto

Voittajatoimisto toteuttaa hyvin kilpailun tavoitetta: se kehittää laadukasta betonijulkisivuarkkitehtuuria ja kokeilee uusia ratkaisuja. Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen–Komonen on vuosien ajan käyttänyt betonin ominaisuuksia hyödyksi useissa suunnittelukohteissaan.

Toimiston suunnittelutöissä arkkitehtoninen kokonaisuus on hallittua ja yksityiskohtiin on paneuduttu huolella. Töissä on myös innovatiivisesti onnistuttu kehittämään jotain uutta. Kangasala-talo oli myös yksi tämän vuoden Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon finalistikohteista.

Betoniteollisuus ry:n järjestämän arkkitehtuuripalkinto-kilpailun tarkoituksena on tuoda esiin toteutettuja onnistuneita betonijulkisivukohteita ja niiden suunnittelijoita. Kilpailu järjestetään joka toinen vuosi, ja tänä vuonna se pidettiin viidettä kertaa. Voittanut arkkitehtuuritoimisto palkitaan 5 000 eurolla.

Vuoden 2015 kilpailun tuomariston puheenjohtajana toimi arkkitehti SAFA **Kirsi Korhonen** ja jäsenenä arkkitehti SAFA **Arja Lukin** sekä *Betoni*-lehden päätoimittaja, arkkitehti SAFA **Maritta Koivisto**. Tuomariston sihteerinä toimi diplomi-insinööri, jaospäällikkö **Tuomo Haara** Betoniteollisuus ry:stä.

TUOMAS UUSHEIMO

PAROC® Delign on innovatiivinen sandwichelementtijärjestelmä, joka häivyttää julkisivuista häiritsevät pystysaumot ja mahdollistaa sauman yli jatkuvan horisontaalisen linjan. Tyylikästä, nopeaa ja heti vesitiivistä!

TUTUSTU UUSIIN MAHDOLLISUUKSIIN JA VOITA LAHJAKORTTI FINNISH DESIGN SHOPIN VERKKOKAUPPAAN **KAMPANJAKOODILLA ARU103**

PAROC.FI/DELIGN

SAFAn liittovaltuusto nuorentui

UUDEN LIITTOVALTUUSTON VANHIMMAN JA NUORIMMAN JÄSENEEN VÄLINEN IKÄERO ON 60 VUOTTA.

Lokakuussa järjestetyissä SAFAn vaaleissa valittiin liittovaltuuston jäsenet seuraaviksi kolmeksi vuodeksi. Äänioikeutettuja oli 3 036 jäsentä, joista äänioikeuttaan käytti 876. Äänestysprosentti oli 29 prosenttia, 12 prosenttia vähemmän kuin edellisissä vaaleissa.

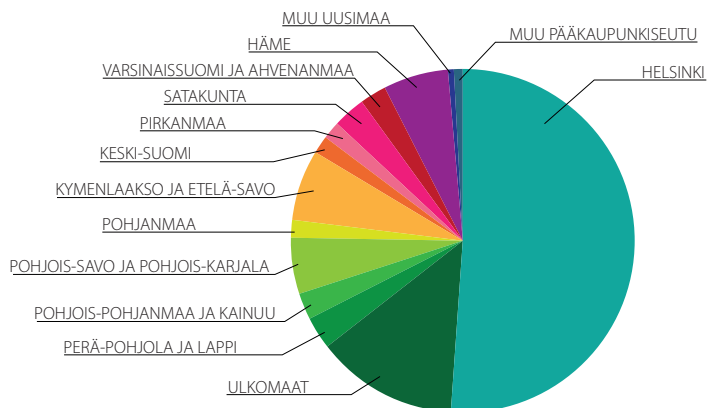
Liittovaltuustovaalit käytiin ensimmäistä kertaa täysin sähköisesti jäsentunnuksella SAFAn jäsensivulla.

Oma jäsennumero löytyy SAFAn jäsenkortista ja vuoden alussa tulevasta jäsenlaskusta. SAFAn verkkosivuilla on kirjautumisen takana vain jäsenistölle tarkoitettua hyödyllistä tietoa. Sieltä löytyvät esimerkiksi toimikuntien pöytäkirjat.

Liittovaltuuston keski-ikä laski ja uusia jäseniä valittiin valtuustoon 17. Heistä lähes kaikki ensikertalaisia.

Alla on lueteltu liittovaltuuston jäsenet kaudella 2016–2018 aakkosjärjestyksessä. Uudet jäsenet on merkitty lihavoinnilla.

Äänestäneiden alueellinen jakautuminen

Hagan, Harri	Pro Kiljava
Hannonen, Markku	MÄÄ-Moniääninen SAFA
Hara, Ville	EKO-SAFA
Hautajärvi, Harri	Arkkitehdit kestävän rakentamisen puolesta
Hirviniemi, Helena	Arkkitehdit kestävän rakentamisen puolesta
Hyvönen, Mirjam	MÄÄ-Moniääninen SAFA
Jarva, Anne	VATA-SAFA
Kaipainen, Maarit	EKO-SAFA
Keskisarja, Emmi	YAPA-SAFA
Kjisik, Hennu	HESA-SAFA
Koskivaara, Noora	VATA-SAFA
Kuittinen, Riikka	MÄÄ-Moniääninen SAFA
Kujala, Tuire	VATA-SAFA
Lappo, Osmo	HESA-SAFA
le Roux, Simon	EKO-SAFA
Luoma, Juha	YAPA-SAFA
Lyytikä, Anneli	EKO-SAFA
Lång-Kivilinna, Gunilla	MÄÄ-Moniääninen SAFA
Murole, Jussi	YAPA-SAFA
Mänttari, Roy	Arkkitehdit kestävän rakentamisen puolesta
Nurminen, Mikko	VATA-SAFA
Pikkarainen, Hanna	VATA-SAFA
Raimoranta, Kari	EKO-SAFA
Rossi, Leena	MÄÄ-Moniääninen SAFA
Sanaksenaho, Pirjo	YAPA-SAFA
Seppä, Ulla	HESA-SAFA
Siitonen, Tuomas	HESA-SAFA
Sirkiä, Tuomo	HESA-SAFA
Sivén, Kirsti	YAPA-SAFA
Wiksten, Linda	HESA-SAFA
Virkkala, Inari	HESA-SAFA

SE TUNNE,
KUN ASIAT
LOKSAHTAVAT
PAIKOILLEEN...

KESKITTÄJÄN
ARKI
JÄRJESTYKSESSÄ

op.fi/keskita

Hautausmaa – elävä kaupunkitila

Asuin puolitoista vuotta Kööpenhaminassa, ja sinne lähtiessäni en olisi osannut arvata, että yhdeksi mielipaikoistani tuossa kaupungissa tulisi Assistens Kirkegård, keltaisten muurien sisään kätkeytyvä hautausmaa.

Oma suomalainen kulttuurimme painottaa hautausmaiden roolia surun paikkoina. Hautausmailla kyynelille ja hiljaisuudelle on tilaa. Samalla jätämme ne yksin uinumaan hiljaista elämäänsä kaupunkien laitamille hyödyntämättä kaikkea, mitä niillä on annettavana.

KUVAT: IRIS ANDERSSON

Assistens Kirkegård -hautausmaa Kööpenhaminassa.

Tanskalaisessa yhteiskunnassa perheelle annetaan suurta arvoa, ja sunnuntaisin pääkaupungin asukkaat virtaavat ah- taista asunnoistaan koko perheen, isovanhempien ja jälkikas- vun, voimin raikkaaseen ulkoiluun. Kööpenhaminan Nørre- brossa sijaitseva hautausmaa onkin osa kaupunkilaisten aktii- visesti käyttämää julkisten ulkotilojen verkkoa. Se on puisto muiden joukossa: ohikulkupaikka, mietiskelijän pysähdys- paikka ja ennen kaikkea kaikille avoin kohtauspaikka.

Tarinallisia puutarhoja

Kööpenhaminassa astuessa hautausmaan portista sisään kaupunkilaisissa ei ole aistittavissa vaitonaiseksi vetävää hil- jaisuutta, häivähdystä pelosta tai pohdintaa kunnioittavasta käytöksestä. Hymyt vastaantulijoiden kasvoilla tai kehon ren- not eleet eivät vaihdu Suomessa tavattavaan hiljaiseen vaka- vuuteen hautausmaan rajan ylittyessä.

Hautausmaat kertovat kulttuuristamme. Ne ovat tarinallisia puutarhoja ja tiedonlähteitä. Tästä osoituksena ovat myös Suomeen rantautuneet opastetut hautausmaakävelyt. Muu- rien suojassa opetus ja tarinankerronta olisi vielä voimakkaam- paa. Muurien sisältä paikkansa voisivat löytää myös lastentar- hat ja kulttuurikeskukset, aivan kuten Kööpenhaminassa.

Hautausmaalle astumisen ei tarvitsisi olla elämäntatso- muksellinen valinta tai käyttäytymistä liiaksi vakavoittava as- kel. Se on kuitenkin eräänlainen rajanylitys. Kuoleman lähei- syys on osoitus sukupolvien ketjusta ja kuluvan hetken ainut- laatuudesta. Hautausmaa tarjoaakin raamit hetkestä naut- timiseen yksin ja yhdessä, sen hiekan rahistessa kaikkoavat turhat ja itsetietoiset ajatukset. Hautausmaa on hetkessä ole- misen, yhdessäolon ja jakamisen paikka, jolla on sijansa myös modernissa yhteiskunnassa.

Iris Andersson

Opiskelijat kunnostautuivat kaikilla aisteilla

Tarvittiin 130 arkkitehtiopiskelijaa ja yksi lokakuinen viikonloppu. Näin syntyi SAFAn uusi alaosasto O-SAFA.

A rkkitehtiopiskelijapäiviä, tai AO-päiviä, vietetään vuosittain jollakin kolmesta arkkitehtien opiskelupaikkakunnasta. Tapahtuman järjestämisen perinne elvytettiin vuonna 2008 Otaniemen arkkitehtikillan 100-vuotisjuhla-vuoden yhteydessä, ja tapahtuma on jälleen vakiinnuttanut asemansa arkkitehtiopiskelijoiden suurimpana yhteistapahtumana. Tapahtuma järjestetään täysin opiskelijavoimin.

Tänä vuonna päivien järjestelyvuoro oli Tampereen Arkkitehtikillalla, ja teemaksi oli valittu *Maistuuko arkkitehtuuri? – moniaistista arkkitehtuuria*. Viikonlopun ohjelma muodostui workshop-työskentelystä, saunomisesta, luennoista ja sitseistä.

Päivien ohjelma käynnistyi kuitenkin poikkeuksellisella ohjelmanumerolla: Tampereen teknillisen yliopiston arkkitehtuurin laitoksen betoniportailla perustettiin opiskelijoiden oma SAFAn alaosasto, O-SAFA. Kokouksessa hyväksyttiin jo aiemmin syksyllä valmistellut säännöt sekä nimitettiin työryhmä valmistelemaan osaston toiminnan käynnistämistä ja toimintasuunnitelmaa vuodelle 2016.

O-SAFAn tarkoituksena on toimia opiskelijoiden kansallisen edunvalvojana ja tuoda SAFA lähemmäs opiskelijoita järjestämällä toimintaa ja hoitamalla viestintää. Kiinnostuneita kertyi kiitettävä määrä, joten osaston toiminnasta kuullaan ensi vuonna lisää.

Luennot herättelivät

Sokean tohtori **Jukka Jokiniemen** luento *Kaupunki kaikille aisteille* hurmasi opiskelijat konkreettisilla esimerkeillään tiloista, jotka kuulostavat, tuoksuvat ja koskettavat pelkän näkymisen sijaan. Tällaisissa tiloissa yhden aistin huonompi toiminta ei lamausta ihmisen toimintakykyä kokonaan, vaan kaikkien viihtyvyys paranee.

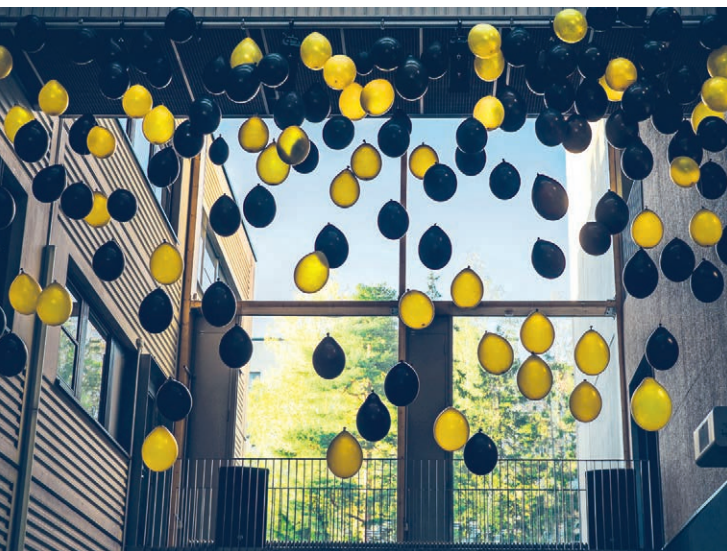
Tanskalainen arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija **Jens Brandt** puolestaan luennoi yhteissuunnittelusta ja kaupunkien mahdollisuuksista. Hänen mukaansa on haasteellista tehdä pitkäjänteistä kehitystyötä, kun rahoittavat tahot toivovat näkevänsä tuloksia nopeasti. Brandt onkin ratkaissut ongelman muuttamalla kehitysprojektinsa pieniksi yhteisöraKENUSprojekteiksi, mikä on paitsi nopein tapa saada näkyviä tuloksia myös mahdollisuus tuoda keskustelu ympäristön ongelmista konkreettiselle tasolle. Luento herätti vilkasta keskustelua arkkitehdin vaikutusmahdollisuuksista ja urapoluista.

Lauantai-iltana osallistujien aisteja testattiin vielä Hervannan kampuksen alla sijaitsevan pommisuojan hämärissä sitaamalla. Viikonloppu päätettiin seuraavana päivänä yhteisellä animaatiobrunssilla, joka järjestettiin **Raili ja Reima Pietilän** suunnitteleman Hervannan ostoskeskuksen muurien suojissa.

AO-päivien ohjelma oli tiivis, mutta se osoitti, mihin arkkitehtiopiskelijoiden yhteistyö parhaimmillaan yltyä. Tulevaisuudessa yhteistyö tiivistyy entisestään.

Noora Laak

HELMI HYTTI

ROBERT HANSON

HELMY HYTTI

Kansallisteatterin pääjohtaja
Mika Myllyaho ja kitaravirtu-
oosit Pekka Tegelman ja Jaku
Havukainen.

Teatteri kukoisti Lavaklubilla

**HESA-SAFAn klubi-ilta houkutteli paikalle
sekä arkkitehteja että teatterin rakastajia.**

Teatteri ei ole pitkiin aikoihin ollut pelkkää laitos- ja huone-teatteria. Esimerkiksi Oulussa sijoitettiin näytelmä *Pöytääärimusiikkia Vittulajänkältä* Atrian tuotantohalliin – huikean onnistuneesti. Kaupunginteatterin ollessa korjaus- ja laajennustöiden vuoksi suljettuna teatteri asettui sopivasti paikkaan, jossa oli haastetta sekä ensemblelle, lavastajille että tekniikalle. Tällaisia toisenlaisen tilan haltuun ottamisen kertomuksia on vaikka millä mitalla.

Monet teatterirakennuksemme tarvitsevat korjauksia, teatteri muuttuu. Kokeellinen teatteri, erilaiset teatteriryhmät ja kansainväliset vierailijat etsivät uusia loukkoja ja nurkkia sekä keksivät näyttäviä paikkoja teatteritapahtumien taustaksi. Muun muassa Kansallisteatteri on kunnostautunut öisillä kokeiluillaan. Sen sijaan monien kaupunginteatterien kahvilatkin ovat auki vain näyttösten aikana. Sinänsä kelvolliset rakennukset ovat osin vajaakäytössä.

Teatterikorttelin monet mahdollisuudet

HESA-SAFAn johtokunnassa keksittiin talvella käsitellä teatteriin liittyviä aiheita. Otimme keväällä yhteyttä Kansallisteatteriin ja saimme tapahtumakäyttöön sen moneen taipuvan, varustukseltaan ja puitteiltaan mahtavan Lavaklubin. Klubi-ilta järjestettiin teemalla *Teatteri – tila – aika – arkkitehtuuri*.

Kansallisteatterin pääjohtaja **Mika Myllyaho** kertoi johdannoksi teatterin tekemisen muutoksista ja ajatuksistaan Kansallisteatterin saamisesta monipuolisemmin toimivaksi. Suuria verstastiloja ei kannata pitää keskellä kaupunkia, joten teatterikorttelin uumenista löytyy runsaasti mahdollisuuksia ja yllätyksiä. Teatterilla on tällä hetkellä myös oma residenssitaiteilija **Kristian Smeds**, jolle on annettu täysin vapaat kädet. Se näkyy jo tuotannossa.

Arkkitehti **Jukka Sirén** esitteli suunnitelmia, joiden mukaan muun muassa pienille kujasille voidaan tehdä uusia rakennuksen osia. Entisen Teatterigrillin paikalle on tarkoitus

tuoda puiston suunnassa katukuvaa vilkastuttavaa ravintola- ja kahvilatoimintaa.

Paikalla ollut emeritusprofessori **Osmo Lappo** ilahdutti kuulijoita kertomalla ajasta, jolloin hän oli Sirénien toimistossa suunnittelemassa pientä näyttämöä ja piirtämässä sen ovenkahvoja. Julkisivun käsittelyn syytkin selvisivät: höyryveturien aikana tumma klinkkeripinta tuntui sopivalta, koska se ei liikaannu helposti.

Draama vetää puoleensa

Illan varsinaisen potin korjasi ALA Arkkitehtien **Juho Grönholm**. Hän lennähti paikalle kesken Kuopiossa ollutta palkintojenjakotilaisuutta, istahti lavalle ja piti huikean elävän ja kuvitetun monologin.

Grönholm on jo pikkupojasta asti tullut teatterin kanssa tuksi, ja hän jopa haaveili näyttelijän urasta. Kansallisoopperassa ja Helsingin kaupunginteatterissa työskennellyt isä tyrmäsi haihattelut. Teatteri ja sen draaman ja tilan pohtiminen eivät kuitenkaan ole miestä jättäneet.

Yleisö nautti silmin nähden, kun Grönholm pohdiskeli suoraan teatterin ja yleisön välistä maagista tilaa ja niitä puitteita, jotka tekisivät sen avoimemmaksi ja kokemuksellisemmaksi. Kuulijat saivat myös osviittaa erilaisten teatterirakennusten suunnittelusta. Grönholm on sisäistänyt tärkeimmän asian eli suoran keskustelusuhteen niiden kanssa, jotka rakennuksissa taidetta tekevät – tai yrittävät tehdä.

Yleisö osallistui keskusteluun mukavan mutkattomasti. Kahden taitavan muusikon, **Pekka Tegelmanin** ja **Jaku Havukaisen** kitara- ja vokaalisesti täydensi muutenkin rennoksi virittyneen klubitunnelman.

Ideat *Teatteri – tila – arkkitehtuuri* -teemaiseen ensi vuoden klubi-iltaan ovat lämpimästi tervetulleita.

Tarja Nurmi

Arkkitehdit ja journalistit pelilaudan äärellä

Tampereella tempaistiin kansainvälisenä arkkitehtuurin päivänä 5.10. arkkitehtuuri-journalismin puolesta.

Tampereen seudun arkkitehdit, TamSAFA, kutsui Pirkanmaan Journalistit ry:n jäseniä pelaamaan kanssaan arkkitehti **Mari Sepän**ideoimaa kaupunkisuunnittelupeliä Ramboll Finlandin Tampereen-toimistolle. Ajatuksena oli verkostoitua ja siten edistää arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun näkyvyyttä pirkanmaalaisissa tiedotusvälineissä sekä parantaa ja monipuolistaa teemoista käytävää keskustelua. Aihe herätti kiinnostusta molemmissa yhdistyksissä, ja pelaamaan päästiin lopulta lähes 25 hengen voimin.

Arkkitehdeista ja journalisteista muodostettiin 4–5 hengen sekaryhmiä, ja ryhmät johdatettiin tussien, saksien ja liima-puikkojen ääreen. Kukaan ryhmä piirsi suurikokoiselle paperille vesialueen sekä kaksi toistensa kanssa risteävää tietä. Ryhmäläiset saivat lisäksi kukin arkillisen rakennuksia ja rakennus-

tyyppejä, joita he alkoivat vuorotellen sijoittaa osaksi alustalle muotoutuvaa yhdyskuntaa.

Peliin kehitettiin viime hetkellä myös kohderyhmän huomioiva lisähaaste: jokaisen ryhmän tuli tuottaa syntyneen yhdyskunnan kuvitteelliseen paikallislehteen etusivu, jossa pelin aikana kummunneet keskustelut konkretisoituivat uutisiksi otsikoineen ja kuvineen.

Riemastuttavaa eläytymistä

Journalistit heittäytyivät peliin täysillä ja toivat keskusteluun monia ajankohtaisia teemoja. Kuvitteelliset tilanteet ja muodostuneet yhdyskunnat heijastelivat mielenkiintoisella tavalla tamperelaisia, pirkanmaalaisia ja valtakunnallisiakin keskustelunaiheita.

Pelin aikana ja sen jälkeen käydyssä palautekeskustelussa nousivat esiin muun muassa ranta- ja tiivistämiskäytön, liikenteen ja keskustan kehittämishankkeet sekä luonnon- ja maahanmuuttokäytökäytökset. Pelin päätteeksi eräs maankäytön ammattilainen totesi, että peli sai kaupunkisuunnittelun

näyttämään helpolta, kun kahdessa tunnissa syntyi niin-kin toteuttamiskelpoisia ja moniulotteisia ”suunnitelmia”.

Onnistunut, leikin varjolla toteutunut yhteistyö oli uudenlaisen keskusteluyhteyden avaus kahden ammattikunnan välille. Ainakin keskustelu yltyi varsin eläväiseksi ja illanvietolle sateli kiitosta niin viihteellisten kuin pedagogisten ansioiden vuoksi.

Lida Kalakoski

Lisätietoa

kaupunkisuunnittelupelistä

Mari Sepän

*peliblogista osoitteessa
yhdyskuntasuunnittelupeli.*

vuodatus.net.

ROBERT HANSON

Artekin perinnön jäljillä

Vuonna 1935 neljä nuorta idealistia, **Alvar** ja **Aino Aalto**, **Maire Gullichsen** ja **Nils-Gustav Hahl**, perustivat huonekaluyritys Artekin. Heille yritys merkitsi alusta asti keinoa käydä kansainvälistä vuoropuhelua ja vahvistaa Suomen kulttuurivaihtoa maailmanlaajuisesti.

Artek juhlisti lokakuista 80-vuotispäiväänsä perustajiensa hengessä ja tarjosi Finlandia-talon Artek Talks -tilaisuudessa puheenvuoroja arkkitehtuurista, taiteesta ja muotoilusta.

Eläköön kirja

Maailmanlaajuisesti tunnustettu hollantilainen kirjasuunnittelija **Irma Boom** on suunnitellut yli kolmesataa kirjaa. Niistä sata on New Yorkin modernin taiteen museon MoMAN pysyvissä kokoelmissa. Suunnittelijana intensiivinen, rohkea ja intuitiivinen Boom tekee kirjoja kokonaisvaltaisina objekteina.

1980-luvulla ennen tietokonesuunnittelua uransa aloittanut Boom on perinteisen kirjan puolestapuhuja, joka työskentelee lukuisten pienoismallien avulla kuin arkkitehti. Hän toteasi olevansa kuin "dinosaurius paikassa, jossa kaikki muut haluavat olla moderneja".

Boomille kirja on kirja vasta kansien välissä, paljon enemmän kuin "litteä ja tylsä pdf-tiedosto". Se on tärkeä pysähtymisen paikka internetin tarjoaman tietotulvan aikana.

Suomalaiset parhaita markkinoinnissa

Jos Irma Boom – ja Artek – vaalivat dinosauruksen tavoin pysyvyyttä ja kestäviä arvoja, Suomea edustamaan oli Artek Talksiin valittu digialan nousukiitäjä Rovio Entertainment. Rovion **Peter Vesterbacka** oli saapunut Helsinkiin Kiinan Slush-tapahtumasta Espanjan kautta, jossa lanseerattiin uusi, pop-tähti **Shakiran** kanssa toteutettu peli.

Vesterbacka nauratti yleisöä väittämällä, että suomalaiset ovat maailman parhaita markkinoijia. Tämä ei kuitenkaan ollut vitsi, vaan Angry Birds'n kehittäjä halusi todistaa väitteen omalla tarinallaan.

"Teimme hyvän pelin ja päätimme, että se saavuttaa 100 miljoonaa latausta. Pääsimme tavoitteeseen, koska uskoimme siihen."

Vaikka puheesta jäi toivomaan syvällistä sisältöä myyntitavoitteiden rinnalle, se oli tarpeellinen rohkeuden julistus suomalaisille tyypillistä turhaa vaatimattomuutta vastaan.

Ikonisten huonekalujen tarina

Yhdysvaltalaisen **Amie Siegelin** teoksissa esiintyy Alvar Aallon aikaisten kanonisen aseman saavuttanut arkkitehtuuri ja muotoilu.

Siegelin videoteos *Provenance* kertoo **Pierre Jeanneret**'n viime vuosisadan puolivälissä Chandigarhiin suunnittelemissa huonekaluista. Teoksen nimi viittaa taideteoksen omistajaluetteloon, joka auttaa teoksen aitouden määrittämisessä ja vaikuttaa teoksen arvoon. *Provenance*-teos kertoo, miten arvohuonekalut matkaavat ajassa takaperin keräilijöiden kodeista, huutokaupoista ja varastoista rahtilaivojen mukana takaisin alkusijoilleen Chandigarhiin, missä nämä kalleudet ovat arkisessa toimistokäytössä tai rikkiinäisinä takapihoilla.

Provenancen kiehtovuutta lisää sille rakennettu metatase: teoksen ensimmäinen editio myytiin Christie'sin huutokaupassa Lontoossa huimaan hintaan. Kaupanteosta kuvattu video *Lot 248* esitetään osana teosta.

Luksuksen ekonomia

Ranskalainen arkkitehti **Jean-Philippe Vassal** päätti illan aiheella, joka sekin heijasteli Artekin lähtökohtia: mitä on hyvä asuminen – ja miten luodaan vähästä luksusta arkeen. Lacaton & Vassal -toimiston tavoitteena on tuoda tiiviiseen kaupunkiasumiseen omakotitalon tai huvilan elementtejä: oma ulkotila ja paljon tilaa, joka luo joustavuutta, valinnanvapautta ja mielihyvää – luksusta tavalliselle ihmiselle.

Esimerkkinä Vassal kertoi ranskalaisen lähiökerrostalon remontista. Ruma elementtitalo muokattiin uudeksi asentamalla julkisivun yli kulkevat terassit. Näin kaikkiin asuntoihin saatiin uutta tilaa, joka täytti saman tien elämisen jäljistä: viherkasveja, huonekaluista, eläinten kiipeilypuista ja lasten leluista.

Tämä ajankohtaisesti Suomenkin lähiöremontteihin rinnastettava esimerkki oli hyvä muistutus siitä, mitä vaihtoehto-

ja on arvottomien lähiötalojen purkamiselle ja uuden rakentamiselle. Vassalin filosofian mukaan pienin keinoin voidaan luoda paljon.

Mitä kuuluu 80-vuotiaalle?

Seminaari oli antoisa katsaus taitavien ja intohimoisten tekijöiden työhön, työn tekemisen filosofiaan ja toisaalta markkinointiin ja talouteen. Yhtymäkohtia Artekinkin löytyi, mutta keskustelun luominen oli haaste keskenään niin erilaisten puheenvuorojen jälkeen.

Entä Artek itse? 80-vuotias yritys vaalii edelleen vahvasti Alvar Aallon ja muiden perustajiensa perintöä tarjoamalla laadua ja edustamalla suomalaista muotoilua maailmalla klassik-

kohuonekalut kärkenään. Tällä hetkellä suomalaisen muotoilun uusi nousu näyttää kuitenkin olevan vahvasti palvelumuotoilun ja muiden muotoilun aineettomien suuntausten varassa. Herää kysymys, oliko tämä alue jätetty seminaarista tietoisesti pois.

Design Forumin myymälä lakkautettiin hiljattain kannattamattomana, ja vuodenvaihteessa Artek jättää Esplanadin liiketilan. Pärjääkö Artek vielä nykyajan haasteissa vanhalla reseptillä, vai ovatko pysyvät arvot juuri sitä, mikä erottuu ja kantaa myös nykyhetkessä?

Hella Hernberg

HESA-SAFAn normitalkoot ja pikkujoulut

perjantaina 11.12.

Arkkituutuurimuseolla (Kasarmikatu 24)

Maan hallitus on ottanut tavoitteekseen purkaa "turhat normit". HESA-SAFAn järjestää keskustelutilaisuuden: mistä rakennus- ja maankäytön alan normeista tms. voisi mahdollisesti yleisen edun ja järkevyyden nimissä luopua, mistä taas ei (tai milloin ajateltu hyöty valuu vain rakennuttajien kukkaroon).

klo 18.00

Illan teemasta keskustelemassa mm. kansanedustaja, arkkitehti SAFA **Anders Adlercreutz**; rakennusneuvos, arkkitehti SAFA **Aila Korpivaara** ympäristöministeriöstä; projektipäällikkö, arkkitehti SAFA **Ulla Kuitunen** Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta; yliarkkitehti, arkkitehti SAFA **Henna Helander** Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirastosta.

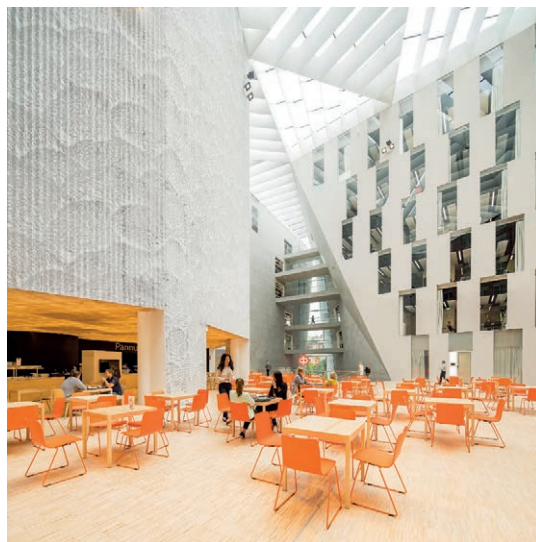
19.30 Keskustelu jatkuu aperitiivien merkeissä.

20.00 Buffet aukeaa

22.00 Bändi alkaa soittaa, tanssia!

Tarjoilujen mitoittamista varten pyydämme ennakkoilmoittautumisia **4.12.2015 mennessä** hesasafa@safa.fi / 041 516 5658.

Tervetuloa!

MIKA HUISMAN

HESA-SAFAn vaalikokous

23.11.2015 klo 16

OP:n uudessa pääkonttorilla Vallilassa, Teollisuuskatu 1

16.00 Arkkitehti SAFA **Asmo Jaaksi** / Arkkitehtitoimisto JKMM Oy sekä toimitilajohtaja **Erkki Böös** / OP esittelevät kohteen ja kierrättävät talossa.

17.00 Vaalikokous: sääntömääräiset asiat

Vaalikokoukseen ei tarvitse erikseen ilmoittautua, mutta talokierroksella on paikkoja vain rajoitetusti. Varaathan paikkasi kierrokselle **20.11.2015 mennessä** hesasafa@safa.fi.

Lisätietoja vaalikokouksesta myös pj. Kirsti Rantaselta, 041 516 5658.

Tervetuloa!

SAFAn jouluglöggit

7.12. klo 16.30–19

SAFAssa
Runeberginkatu 5 (9. krs.), Helsinki

Tervetuloa!

Etsitään kierrätys- arkkitehtuuri- kohteita!

Oletko suunnitellut kohteen tai kohteita, joissa kierrätetty rakennusmateriaali on visuaalisesti merkittävässä roolissa uuden materiaalin rinnalla? Kirjoitamme tieteellistä artikkelia kierrätysmateriaalin käytöstä nykyarkkitehtuurissa, ja etsimme aineistoksi mielenkiintoisia kohteita, joissa vanhan ja uuden materiaalin välille syntyy harkittua jännitettä. Tarkastelemme toteutuneita kohteita osana aineistoa. Mahdollisuuksien mukaan olemme kiinnostuneita käyttämään artikkelin kuvituksena kuvia kohteista.

*Jos sinulla on sopiva kohde mielessä, pyydämme ottamaan yhteyttä sähköpostitse:
iida.kalaposki@student.tut.fi.*

Pientalojen suunnittelijoita -opas uudistuu – varaa ilmoitustilasi!

SAFAn julkaisema *Pientalojen suunnittelijoita* -opas uudistuu. Julkaisusta tehdään aiempaa houkuttelevampi ja lehtimäisempi niin ulkoasultaan kuin sisältönsä. Julkaisu on toimistoille edullinen ja näkyvä kanava markkinoida pientalosuunnitteluosaamista.

Opasta jaetaan jatkossakin kuntien rakennusvalvonnoissa sekä suurimmilla rakennusalan messuilla läpi vuoden.

Printti- ja verkkojulkaisu

Joka toinen vuosi ilmestyvä opas julkaistaan keväällä 2016. Printtiversioiden rinnalla julkaistaan näköislehti verkossa. Julkaisun painosmäärä on noin 13 000 kappaletta.

Pientalojen suunnittelijoita 2016 -opas tarjoaa tietoa rakennushankkeesta ja suunnittelutyöstä asia-artikkeleiden, näkökulmien ja haastattelujen muodossa. Toimistojen ilmoitukset julkaistaan lehden ilmoitusosiossa. Kukin toimisto esittää puolikkaalla nelivärisivulla, joka sisältää esittelytekstin ja 1–3 projektikuvaa. Esittelyn hinta on 320 euroa (+ alv 24 %).

Ilmoittaudu mukaan oppaaseen **8.1.2016 mennessä** täyttämällä lomake osoitteessa www.safa.fi/fin/julkaisut/pientalojen_suunnittelijoita_opas.

Ilmoittautuneille lähetetään tarkemmat ohjeet materiaalin toimittamisesta.

*Lisätietoja: tiedottaja Päivi Virtanen
paivi.virtanen@safa.fi, puh. 050 570 4180*

YAPA-SAFAn VAALIKOKOUS 2.12. klo 17 ja kokouksen jatkoksi ARKKITEHTIKLUBI teemalla "HYVINVOINTI" alkaen klo 18

Klubilla alustajina mm. työnohjaaja **Katja Gustafsson**, sekä vuoden johtaja 2013 **Tuomas Syrjänen**. Keskustelua, purtavaa ja palanpainiketta.

Paikkana Suvilahdessa sijaitseva Magito, Kaasutehtaankatu 1
KAIKILLE TERVETULO MOLEMPIIN TILAISUUKSIIN!

Lisätietoja: <https://www.facebook.com/arkkitehtiyrittajat> |
yapasafa@gmail.com | Janne/040 5434243 | Tiia/050 522 889

MODERNIN ARKKITEHTUURIN KORJAUSKURSSI

”home ja pienhiukkaset modernin rakennuksen peruskorjauksessa”

7.–30.1.2016, Helsinki

Miten modernin arkkitehtuurin korjauskohteissa toimitaan kosteus-, home- ja mikrobiongelmien välttämiseksi? Modernin arkkitehtuurin korjauskurssi on suunnattu ammatissa toimiville asiantuntijoille: arkkitehdeille, insinööreille, tilaajille, rakennuttajille, toteuttajille. Kurssin tavoitteena on lisäksi avata keskustelua modernin arkkitehtuurin arvotukseen liittyvissä kysymyksissä.

Kurssin teemoja:

- home ja sen terveysvaikutukset
- sisäilmatutkimukset ja sisäilmaemissiot
- rakennusfysiikka
- lvi-tekniikan kynnyskysymykset
- kosteudenhallinta ja kosteusfysikaaliset virheet ja riskit
- työselitys ja urakkarajaliitteet homeongelmien kannalta
- rakennuttajakysymykset
- alan lainsäädäntö ja normit (mm. energiakysymykset)
- arvotuskysymykset ja rakennushistorialliset ratkaisut ja selvitykset

Kurssin järjestäjä:

Alvar Aalto -säätio / Alvar Aalto -akatemia. Hanketta rahoitetaan Ympäristöministeriön Kosteus- ja hometalkoot -toimintaohjelmasta.

Kurssipaikka:

Alvar Aallon ateljee, Tiilimäki 20 Helsinki

Kurssiaika:

7.–30.1.2016 (torstai 7.1./14.1./21.1./28.1. klo 17:30–21:00 ja lauantai 16.1./30.1. klo 10:00–16:00)

Kurssin kesto yhteensä 22 tuntia.

Osallistumismaksu:

390€ +alv 24% (yhteensä sis. alv 24% 483,60€)

Osallistumismaksu sisältää asiantuntijaluennot, opetusmateriaalin ja kevyen tarjoilun kurssipäivinä.

Ilmoittaudu nyt:

Sitovat ilmoittautumiset 18.12.2015 mennessä osoitteeseen nina.heikkonen@alvaraalto.fi.

Peruutukset veloituksetta viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä, sen jälkeen veloitetaan peruutuskuluina 50% osallistumismaksusta.

Lisätietoa:

Nina Heikkonen

044 500 1257

nina.heikkonen@alvaraalto.fi

ALVAR
AALTO
MUSEO

Näkymä pohjoiseen, Vancouverin keskusta Queen Elisabeth -puistosta.

Kokeiluaukio Portlandin yliopiston alueella. Alueella testataan mm. viherseinien ja viherkattojen rakennetarkoituksia.

Seattlen Yalen alue on viimeisimpiä toteutuneita hulevesien hallinnan "retrofitting"-kohteita keskustassa.

Ideoita hulevesisuunnitteluun Kanadasta

Jyväskylän kaupungilla on ollut viitisentoista vuotta kansainvälisen vaihdon ohjelma, jonka kautta joka vuosi pari henkilöä viettää 2–3 kuukautta työskennellen ulkomailla. Vaihto-ohjelman kautta pääsin viime kesäksi töihin Kanaan, Vancouverin metropolialueelle, Surreyn kaupunkiin.

Työvaihdosta hain erityisesti kokemusta hulevesien luonnonmukaisen hallinnan menetelmistä ja malleista. Työorganisaationi oli suomalaista teknistä toimea vastaava osasto (Engineering Department) ja erityisesti siellä hulevesien hallinnasta ja ympäristöasioista vastaava yksikkö (Drainage and Environment).

Kokemus oli ammatillisesti ja muutenkin huikaisevan antoisaa. Vancouverin kaupunki ja seutu sijaitsevat Tyynenmeren

rannikolla, ilmastollisesti varsin leppoisalla vyöhykkeellä. Maisemia hallitsevat meren lisäksi kaupungin taustalla nousevat vuoret. Koko Brittiläinen Kolumbia on maisema- ja luontomatkailijan aarrea. Vancouverin metropolialue kasvaa huimaa vauhtia, ja kaupunki on luokiteltu maailman kolmanneksi parhaimmaksi asuinpaikaksi (samaisella listalla Helsinki on kahdeksas).

Kovat sateet ja uhanalaiset lohet

Koko Tyynenmeren koillisella rannikkoseudulla Pohjois-Amerikassa – alkaen Yhdysvaltojen Oregonista ja jatkuen Kanadan puolelle Brittiläisessä Kolumbiassa – sataa paljon. Sademäärä on noin kaksinkertainen Suomeen verrattuna. Lisäksi alue

”

KAMERAANI KERTYI TUHANSIA VALOKUVIA JA ”TIEPANKKIINI” LUKUISIA ESIMERKKEJÄ NIIN VIHREÄN INFRASTRUKTUURIN STRATEGIOISTA JA OHJEISTUKSISTA, HULEVESISUUNNITELMIEN MALLEISTA KUIN JO TOTEUTUNEISTA KÄYTÄNNÖN RATKAISUISTA.

KUVAT: MERVİ VALLINKOSKI

Tanner Springs Park Portlandin keskustassa.

on tärkeä Tyynenmeren lohien lisääntymisen kannalta, sillä ne nousevat alueen lukuisiin jokiin ja puroihin kutemaan. Noin 20–30 vuotta sitten alueella havahduttiin lohikantojen uhanalaisuuteen, ja syyksi paljastui erityisesti lisääntyvän rakentamisen mukanaan tuomat hulevesien määrälliset ja laadulliset ongelmat. Alueella on siitä lähtien tehty määrätietoista työtä hulevesien luonnonmukaisen hallinnan edistämiseksi sekä lohien elinympäristöjen ennallistamiseksi.

Alueella ollaan hulevesiratkaisuissa selvästikin parisenkymmentä vuotta Suomea edellä. Tänä päivänä parhaimmat kohteet ovat paitsi teknisesti ja vesiensuojelun kannalta toimivia myös maisema-arkkitehtonisesti korkealaatuisia, kaupunkiluonnon monimuotoisuutta edistäviä sekä laadukasta ja virkistävää kaupunki- ja viherympäristöä tuottavia.

Näitä esimerkkejä on paljon, ja hulevedet tai kaupunkipurot otetaan vakiintuneesti huomioon muun muassa maankäytön suunnittelussa. Kameraani kertyi tuhansia valokuvia ja ”tietopankkiini” lukuisia esimerkkejä niin vihreän infrastruktuurin strategioista ja ohjeistuksista, hulevesisuunnitelmien malleista kuin jo toteutuneista käytännön ratkaisuista. Koska kokemuksesta on pitkältä ajalta, alkuvaiheiden ongelmista on jo otettu oppia ja niihin on kehitetty toimivia ratkaisuja.

Mallia pioneereilta

Ilmastollisesti alue poikkeaa Suomesta erityisesti talvella, jolloin keskilämpötilat ovat nollan yläpuolella. Silti vakuutuin siitä, että Suomessa voidaan ottaa mallia monista alueen ratkaisuista. Yksi periaatteellinen ratkaisu, johon Suomessa jo lain-säädäntökin on ohjaamassa, on hulevesien käsittely syntypai-

kallaan eli tontilla tai rakennuksen viherkatolla. Kaikissa viereilemissani kaupungeissa on samansuuntaisia määräyksiä ja käytänteitä, jotka ohjaavat hulevesien viivyttämiseen.

Surreyssa oli tehty seurantatutkimusta mittavan alue-rakentamishankkeen yhteydessä, ja tulokset ovat vakuuttavia. Kyseisellä East Claytonin alueella on käytössä monia hulevesien hallintaratkaisuja tonteilla ja yleisillä alueilla, ja alueen sadevedet imeytyvätkin lähes 100-prosenttisesti. Mittava rakentaminen ei ole muuttanut juuri lainkaan alapuolisten vesistöjen olosuhteita – mikä ilman toimenpiteitä olisi ollut takuuvarmaa –, ja niinpä kaupunkipurot ja -joet ovat edelleen hyvässä kunnossa.

Seattlen Yalesta ja Portlandin Divisionin alueelta löytyy hyviä esimerkkejä myös täydennysrakentamishankkeista. Näissä niin sanotuissa *retrofitting*-ratkaisuissa olemassa olevan kaupunkirakenteen hulevedet on kunnostettu tyylikkäästi osana kokonaisvaltaista kaupunkiarkkitehtuuria. Niihin on integroitu taidetta, ratkaisuissa on käytetty materiaaleja viisaasti, ja suunnitteluratkaisuissa on hyödynnetty alueen kulttuurihistoriallisia lähtökohtia.

Kokemuksista, esimerkeistä ja lukuisista valokuvista ammennan inspiraatiota ja sovelluksia työhöni pitkään.

Mervi Vallinkoski

maisema-arkkitehti, Jyväskylän kaupunki

*Blogi vaihtokokemuksista löytyy osoitteesta
maisemavaihdos.blogspot.fi.*

Onnistua vaiko menestyä?

// Se, joka tavoittelee menestystä, tavoittelee aivan eri asioita kuin se, joka tavoittelee onnistumista. Menestyminen on vertailua muihin. Onnistuminen on vertailua itsen." Tämä on suora lainaus **Pekka Seppäsen** *Helsingin Sanomissa* 31.10.2015 julkaistusta kolumnista.

Onnistuminen ja menestyminen ovat molemmat tavoiteltavia asioita. Onnistumisen mahdollisuutta tarkastelee myös **Santeri Naumanen** Tampereen teknillisessä yliopistossa äskettäin SKOLin toimeksiannosta tekemässään rakennustekniikan diplomityössä *Hyvän suunnittelun vaikuttavuus rakennushankkeen onnistumiseen*. Diplomityön tavoitteena on selvittää, miten hyvä suunnittelu vaikuttaa talonrakennushankkeen lopputulokseen ja miten suunnittelua hallitaan tuloksellisesti.

Pääpaino tarkastelussa on rakentamisessa, mutta työstä löytyy tukea myös sille, että hyvät suunnitteluratkaisut hyödyttävät kaikkia rakennuksen sidosryhmiä – koko rakennuksen elinkaaren ajan.

” **ONNISTUMISEEN VOIDAAN OHJATA OTTAMALLA HUOMIOON SE, ETTÄ TILAAJAN JA KÄYTTÄJIEN TOIVEET JA TARPEET VOIVAT MUUTTUA HANKKEEN AIKANA.**

Onnistuminen syntyy tahdosta

Naumasen työ osoittaa, että perusta hankkeen onnistumiselle ja menestymiselle rakennetaan suunnittelun hankintavaiheessa. Pitää siis pystyä arvioimaan ratkaisuja, jotka tukevat tilaajan tavoitteita, vieläpä niin, että ne ottavat huomioon hankkeen eri osapuolten edut. Onnistuminen syntyy tahdosta.

Tilaajan tavoitteet eivät toteudu ilman esiselvityksiä, ideointia ja vaihtoehtojen tarkastelua. Suunnittelussa säästäminen ei kannata, ja suunnittelu pitää aloittaa ajoissa. Hyvät suunnitteluratkaisut eivät synny ilman suunnittelutyötä eikä työ ilman tekijöitä.

Naumasen havaintojen mukaan tilaajat vaarantavat hankkeen onnistumisen hyväksymällä aliresursoidun suunnittelun ja samalla menettävät mahdollisuuden suunnittelun tuomaan lisäarvoon. Tästä syystä suunnittelun resursointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota suunnittelun hankinnassa.

Onnistumista voi mitata

Mikä on onnistunut rakennushanke? Vaikka arvioiminen riippuu paljon näkökulmasta, on lopulta kuitenkin kysymys tavoitteiden toteutumisesta. On onnistuttu rakentamisessa, ja lopputuloksena on saatu onnistunut rakennus.

Diplomityössä tarkastellaan onnistumistekijöitä sekä teorian että mittaamismenetelmien avulla. Suunnittelun laadun mittaaminen – varsinkin valmiin rakennuksen – millään yleisillä mittareilla on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi, jopa mahdottomaksi.

Mittarien rinnalle ja tilalle ovat nousemassa rakennusten käyttäjien kokemukset ja niiden dokumentoitu seuraaminen. Sekään ei ole ongelmattonta, sillä osapuolet kokevat tilat eri tavalla. Varsinkin lisäarvon mittaamisen ongelmana on sen joidenkin tekijöiden abstrakti olemus.

Onnistumiseen voidaan ohjata

Diplomityö vahvistaa näkemystä, jonka mukaan hankkeen aikaisessa vaiheessa tavoitteita tukemaan valjastettu suunnittelu tukee hankkeen onnistumista – rakentamisesta lopputuotteen laatuun ja käyttöön asti. Onnistumiseen voidaan ohjata sitomalla ohjaus tavoitteisiin ja ottamalla huomioon se, että tilaajan ja käyttäjien toiveet ja tarpeet voivat muuttua hankkeen aikana. Suunnittelun kannalta se tarkoittaa sitä, että tällaisiin muutoksiin varaudutaan ja niille varataan riittävästi resursseja.

Tiukan kustannusohjattu rakentaminen ei tarkoita laadusta tinkimistä vaan ennemminkin tarvetta entistä parempaan ja uusia ratkaisuja etsivään suunnitteluun. On turha odottaa onnistumista, saati menestystä, ilman huolellista suunnittelua.

Vesa Juola

Budjettihinnat ja kustannusarviot

www.fmclas.kentapalvelut.fi

**KUSTANNUSHALLINNAN
ASiantuntijapalvelut**

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriitojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut
KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

Pyörille oma säilytysteline

Helppokäyttöinen **ovella**® PyöräNoja PN-10

VIIMEISINTÄ UUTTA
PyöräNojan kehityksessä:

**KUMPARÉ ja
JATKO-
ELEMENTTI**

Kumpare auttaa pyöräilijää laittamaan pyöränsä oikein keskele telineet. Jatko-Elementillä saadaan telineet yhdistettyä ja jatkettua kuinka pitkäksi yksiköksi halutaan.

www.ovella.fi
09 387 7197 • 0400 421 677

Koukku pitää pyörän pystyssä jo lukitusvaiheen aikana. Esteetöntä toimintatilaa on riittävästi, kun pyörät ovat suorassa rivissä ja pystyssä.

Rakennusten suojaus

 HANSAMEX OY

- törmäyssuojat, käsijohteet
- biostaattiset kestopinnoitteet
- räjähdys- ja savunpoistoluukut

Kuormatie 14 • 03100 Nummela
p. 09-5655 010 • f. 09-5607 0800

Mosaikkituotteet

HB-MOSAIIKKI
HB-MOSTONE MOSAIKKIBETONILAATTA

**Kotimaisuutta
joka askeleella!**

www.hb-betoni.fi

Opastekilpiä

 OPASTE TELINEET

Opasteita jo vuodesta 1951

VERSAALI OY

Teollisuustie 10-14
01800 Klaukkala
puh. 09-2766 010
myynti@versaali.fi
www.versaali.fi

 ark

lehdet netissä 1970–2015
www.ark.fi

HPK ARKKITEHDIT OY

HELAMAA PULKKINEN KALKKINEN

Arkkitehti

Haemme suunnitteluryhmäämme arkkitehtia monipuolisiin tietomalleilla tehtäviin asunto- ja kaupunkisuunnittelutehtäviin. Työskentelemme ArchiCAD -ohjelmistolla.

Työhakemukset ja cv:t pyydetään lähettämään 25.11.2015 mennessä:

mikko.kalkkinen@hpk-arkkitehdit.fi

Mikko Kalkkinen (09) 61299519

HPK Arkkitehdit Oy

Suvilahdenkatu 10 b, 00500 Helsinki

<http://hpk-arkkitehdit.fi/>

ARKKITEHTISTUDIO KUJALA & KOLEHMAINEN OY

Haemme kokenutta

PROJEKTIARKKITEHTIA

Hankkeet suunnitellaan tietomalleina Revit - ohjelmistolla. Edellytämme vankkaa kokemusta sekä kykyä itsenäiseen työhön. Sairaalasunnittelukokemus eduksi.

Lisätiedot: Rami Kolehmainen 040-7042817

Hakemukset 2.12.2015 mennessä: rami.kolehmainen@ark-studio.com

Arkkitehtistudio Kujala & Kolehmainen Oy, Kehräsaari, 33200 Tampere

Kaavoitusarkkitehdin toimen sijaisuus

Porvoon kaupunkisuunnittelun tulossyksikkö hakee kaavoitusarkkitehdin toimeen sijaista 1.12.2015 alkaen tai sopimuksen mukaan vuoden ajaksi. Kaavoitusarkkitehdin tehtävänä on asemakaavojen laatiminen. Työtehtävät ovat mielenkiintoisia ja vaativia ja liittyvät kaupunkiympäristön täydennysrakentamiseen ja suojeluun. Työtehtävät ja toimenkuva tarkentuvat valittavan henkilön koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

Toimen kelpoisuusvaatimuksena on arkkitehdin tutkinto. Myös opintojen loppuvaiheessa oleva opiskelija voi tulla kysymykseen. Arvostamme maankäytön suunnittelun tuntemusta ja käytännön kokemusta, joustavuutta, yhteistyökykyä sekä vuorovaikutustaitoja. Eduksi luetaan toisen kotimaisen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito ja toisen kotimaisen kielen hyvä suullinen taito.

Palkka määräytyy kunnallisen teknisen työehtosopimuksen mukaan. Tehtävä on määräaikainen ja päättyy noin vuoden kuluttua.

Lähetä hakemuksesi osoitteessa www.porvoo.fi/ rekry **25.11.2015 klo 15 mennessä**. Lisätietoja antaa kaupunkisuunnittelupäällikkö Eero Löytönen, puh. 040 528 4841

Lisää työpaikkoja osoitteessa
www.safa.fi

Aalto University School of Arts, Design and Architecture invite applications for a tenure track or tenured position in

Landscape architecture

which will be filled at assistant or associate professor level. The position is full-time and either for a fixed or permanent term.

The application period ends on Sunday January 31st, 2016. More info at: <http://www.aalto.fi/en/about/careers/jobs/> and [aalto.fi/tenuretrack](http://www.aalto.fi/tenuretrack)

Aalto University is a new multidisciplinary university in the fields of technology, business, art, design and architecture. It opens up new possibilities for strong multidisciplinary education and research. Aalto University has 20 000 students and a staff of 5 000 including 370 professors.

Aalto University
School of Arts, Design
and Architecture

aalto.fi

Haemme arkkitehteja!

Haemme projektiarkkitehteja vaativiin asuntosuunnitteluhankkeisiin, mielenkiintoisiin liikerakentamishankkeisiin sekä monipuolisiin kaupunkikehityshankkeisiin. Projektinjohtokokemus min. 5 vuotta välttämätön edellytys, kaikissa hanketyypeissä.

Työskentelemme kaikissa hanketyypeissä tietomallinnusta käyttäen, työvälineemme on pääsääntöisesti Revit. Mallinnuskokemus välttämätön edellytys. Archicad-mallinnuskokemus katsotaan hyödyksi, lisäkoulutamme uuteen ohjelmaan tarvittaessa.

Vapaamuotoiset hakemukset sähköpostilla:
petri.rouhiainen@arkrouhiainen.fi.

Suomenlinnan hoitokunta on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen virasto, joka restauroi, ylläpitää, esittelee ja hallinnoi Suomenlinnaa. Suomenlinna on kansainvälisesti arvostettu autenttinen merilinnoitus. Se on yksi Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta ja yksi maamme suosituimmista nähtävyyksistä yli 800 000 vuosittaisella kävijällään. Linnoitus on myös elinvoimainen kaupunginosa, jossa asuu 800 asukasta ympäri vuoden.

Rakennuttaja-arkkitehti, maisema

Suomenlinnan hoitokunta etsii rakennuttaja-arkkitehtiä, joka työskentelee Suomenlinnan hoitokunnan restaurointipalveluissa kulttuuriympäristön (maisema, puistot, kulkuväylät, linnoitusrakenteet) rakennuttajana yhteistyössä yksikön muiden rakennuttajien ja työnjohtajien kanssa. Työhön kuuluu työmaiden valvontaa ja suunnittelua. Rakennuttaja-arkkitehti toimii yhteistyössä hoitokunnan kunnossapitopalveluiden ja Suomenlinnan vankilan kanssa.

Edellytämme hakijalta maisema-arkkitehdin tai arkkitehdin koulutusta.

Hakuilmoitus ja lisätiedot:

www.valtiolle.fi

ID 29-160-2015

MYYDÄÄN ArchiCAD 19 verkko-3
ylläpitosopimuksella
Yhteydenotot: 0500 688 412 /
par.silen@apsis.fi

helsinkirekry.fi

Tervetuloa meille! Haemme arkkitehtuuriostolalle tietomalliasiantuntijaa.

IT-ARKKITEHTI

Tehtäviisi kuuluu tietomallinnuksen kehittäminen kaupungin tarpeisiin, suunnitteluohjelmistojen hallinta ja kehittämiseen osallistumien sekä mallintamiseen ja laserkeilausdatan hyödyntämiseen liittyvät rakennussuunnittelu- ja koordinoititehtävät. Lisäksi ylläpidät osaston omia tietoteknisiä järjestelmiä ja asennat niitä. Tehtäviisi kuuluu myös sopimusten hallinta, hankintojen valmistelu ja budjetointi.

Kiinnostuitko? Lue lisää ja jätä hakemuksesi **4.12.2015 klo 15 mennessä www.helsinkirekry.fi**. Työavaimen numero on 29-33-15.

Helsingin kaupunki edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja laaja-alaista tasa-arvoa.

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

SEINÄJOKI

KAAVOITUSARKKITEHTI

Seinäjoki hakee luovaa ja kehittämishaluista kaavoitusarkkitehtia. Tehtäviin kuuluu laatia ja valmistella asemakaavoja, ohjata niiden toteuttamisen suunnittelua sekä tarvittaessa osallistua yleiskaavatyöhön ja kaavoitukseen liittyvään ympäristösuunnitteluun. Toimenkuva ja mahdolliset erityisvastuut määritellään valittavan henkilön työkokemuksen perusteella työyhteisön tarpeisiin sovitteen.

Hakemukset: 14.12.2015 mennessä
Lisätietoja: www.seinajoki.fi/tyopaikat

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. (09) 6801 368
tilitoimisto@apalvelu.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt

Haemme luovaa ja osaavaa

ARKKITEHTIA

työskentelemään mielenkiintoisissa projektinvetotehtävissä erityisesti koulu- ja päiväkotisuunnittelun parissa. Käytössämme on ArchiCAD ja tietomallintaminen on olennainen osa työskentelyä.

hakemukset ja tiedustelut
30.11.2015 mennessä:
tomi.perko@arkperko.fi
puhelin: 040 582 9381
www.arkperko.fi

arkkitehti
toimisto
perko

Tervetuloa joukkoomme

HANKEPÄÄLLIKKÖ

Talohankkeiden rakennuttajatehtäviin

Työavain 4-88-15

Talonrakennusalan ammattilainen! Haluatko mielenkiintoisen ja merkityksellisen työn, jossa pääset tekemään erilaisia projekteja osana mukavaa ja toimeliasta työporukkaa? Tule rakentamaan Espoota kanssamme!

Vastaat itsenäisesti talonrakennushankkeiden suunnittelun rakennuttamisesta. Työnkuvasi voi olla laajempikin. Tarkempi toimenkuva määräytyy tehtävään valitun henkilön osaamisen perusteella. Toteutamme hankkeemme suoraan omaan omistukseen, yhtiömuotoisina tai vuokrahankkeina. Käytämme hyväksemme monipuolisia hankinta- ja urakkamuotoja.

Tarjoamme mielenkiintoisen ja merkittävän rakennusalan näköalapaikan isossa ja kehittyvässä kaupungissa sekä vakaan ja turvallisen työnantajan edut.

Lisätietoja hausta ja tehtävästä antavat talopäällikkö Pekka Eurasto, puh. 043 825 2862 ja suunnittelupäällikkö Juha Iivanainen, puh. 050 466 1417.

Hakuaika päättyy 25.11.2015 klo 15.45.

Katso tarkemmat hakutiedot

espoonrekry.fi

TÖITÄ HYVILLE TYYPEILLE TAMPEREELLA! AIHIOARK.FI/REKRY

Haemme asunto- ja aluesuunnittelun kohteisiin
projektiarkkitehtia ja avustavaa suunnittelijaa

Työskentelemme Autocad- ja Revit-ohjelmilla.

Hakemukset sähköpostitse marja.salonen@arkhmv.fi

Arkkitehtitoimisto HMV Oy, Mariankatu 8 c 10, 00170 Helsinki
www.arkhmv.fi

ISÄNNÖITSIJÄ VÄHÄ-KILJAVALLE

Vähä-Kiljava on arkkitehti Väinö Vähäkallion vuonna 1936 Suomen Arkkitehtiliitolle lahjoittama virkistysalue Sääksjärven rannalla Hyvinkäällä.

SAFA hakee Vähä-Kiljavalle **ISÄNNÖITSIJÄÄ** toistaiseksi voimassa olevaan osa-aikaiseen työsuhteeseen. Työ alkaa 1.2.2016. Isännöitsijä huolehtii Vähä-Kiljavan hoitokunnan ja liiton kiinteistövastaavan kanssa alueen ylläpidosta.

Vapaamuotoiset hakemukset: Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki tai sähköpostitse kiinteistot@safa.fi viimeistään **8.12.2015**. Kuoreen/aihekenttään merkintä ”**Kiljavan isännöitsijä**”.

Lisätietoja Kiljavasta osoitteesta: www.safa.fi
Tiedustelut Heini Korpelainen, heini.korpelainen@safa.fi 040 724 0971

Bryggmanin apuraha saattohoitoympäristöjen kehittämiseen

Sisustusarkkitehti Carin Bryggmanin ja professori Erik Bryggmanin rahaston vuoden 2015 apuraha myönnetään sisustusarkkitehti SIO **Inkeri Halla-aholle** (s. 1988) saattohoitoympäristöjen sisustukselliseen toiminnallisuuteen perehtymiseen. Apurahan suuruus on 7 500 euroa.

Hyvinä pohjana tulevalle työlle toimii Halla-ahon Lahden ammattikorkeakoululle tekemä opinnäytetyö saattohoitoympäristöistä. Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun sisustusarkkitehtuurin laitokselle tehdyssä maisteritason lopputyössä hän perehtyi detaljien merkitykseen tilasuunnittelussa.

Yhteiskunnallisesti koskettava aihe

Sairaala ympäristöt ovat haastavia suunnittelukohteita, ja tästä syystä sisustuksen luoma viihtyisyys ja kodikkuus toteutuu

harvoin saattohoidon aikana. Jokaisen ihmisen pitäisi saada kokea arvokas kuolema, johon kuuluu henkisten ja fyysisten kipujen lievittämisen lisäksi miellyttävä ympäristö. Sairaaloiden sisustuksessa pyritään usein samankaltaisuuteen ja helppoon puhdistettavuuteen, mikä tuottaa ympäristöjä, joihin ihmisen on vaikea samaistua.

Aihe, jonka parissa Halla-ahon toivotaan jatkavan, on yhteiskunnallisesti erittäin merkittävä ja ajankohtainen sekä jo kaista koskettava. Hyvä, toimiva ja miellyttävä moniaistinen ympäristö on tärkeä niin potilaille, omaisille kuin sairaalan henkilökunnalle.

Carin ja Erik Bryggmanin rahaston apuraha jaetaan vuorovuosin Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn ja Sisustusarkkitehdit SIO:n alle 35-vuotiaalle jäsenelle. Apuraha jaettiin 26.10. Turun linnassa.

FENIC tyylikäs uutuus

- Korkeus 200 cm
- Uusi tyylikäs vedin
- Kiiltävä profili ja kirkaslasi
- Takuu 10 vuotta

World of showers
Finnish Design and Innovations

HAVUPUUPINNOILLE UVIWAX

- + Tehokas uv-suoja seiniin, kattoihin, kalusteisiin
- + Vesiohenteinen, nopeasti kuivuva
- + Helppo levittää siveltimellä, telalla tai ruiskulla
- + Nopeasti valmis pinta

***) Tuote-esittelypyynnöt osoitteeseen:
parastapuulle@osmocolor.com**

Tuotteet: väritön (7200) tai kevyesti vaalentava (7256 Valkokuulto);
astiakoot: 2,5 ja 25 litraa

Uviwax®-referenssikohteita: Suomen luontokeskus Haltia, Espoo;
Puukuokka-asuinkerrostalo, Jyväskylä

WWW.OSMOCOLOR.COM